

RAPORTUL ANUAL AL MINISTERULUI AFACERILOR EXTERNE**2016**

1. Afaceri europene
 - 1.1. Activitatea în Uniunea Europeană. Pregătirea Președinției Consiliului UE - 2019
 - 1.2. Creșterea și consolidarea profilului și rolului României în cadrul UE
 - 1.3. Relațiile cu statele partenere
 - 1.4. Reprezentarea României înaintea Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Tribunalului Uniunii Europene și a celorlalte instituții ale UE
2. Politica de securitate. NATO
3. Parteneriatul strategic cu SUA. Relațiile cu Canada
4. Republica Moldova
5. Relațiile cu statele din vecinătate
 - 5.1. Cooperarea politică și economică cu statele din Balcanii de Vest
 - 5.2. Regiunea Mării Negre
 - 5.3. Relațiile cu state din vecinătatea estică și Federația Rusă
6. Relațiile cu statele de pe alte continente
 - 6.1. Relațiile cu statele din Orientul Mijlociu și Africa
 - 6.2. Relațiile cu state din regiunea Asia-Pacific
 - 6.3. Relațiile cu statele din America Latină și Caraibe
7. Diplomația multilaterală
 - 7.1. ONU
 - 7.2. Activitatea în cadrul Consiliului Europei și în domeniul promovării drepturilor omului. Exercitarea prerogativelor de Agent Guvernamental în procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului
 - 7.3. Președinția-în-exercițiu la Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului - *IHRA*
 - 7.4. Activitatea în cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa
 - 7.5. Participarea la acțiunile comunității internaționale de combatere a terorismului și gestionare a riscurilor asimetrice
 - 7.6. Îndeplinirea obligațiilor care decurg din instrumentele multilaterale în domeniile dezarmării și neproliferării
 - 7.7. Activitatea în domeniul controlului exporturilor, importurilor și altor operații cu produse militare, produse cu dublă utilizare
 - 7.8. Francofonia
 - 7.9. Activitatea în domeniul reconstrucției post-conflict
8. Diplomația economică
9. Activitatea în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare
10. Dezvoltarea cadrului juridic al relațiilor externe
11. Serviciile consulare
12. Relațiile cu românii de pretutindeni. Organizarea alegerilor în străinătate
13. Activitatea de comunicare. Purtătorul de cuvânt
14. Diplomația publică, culturală și științifică
15. Arhive diplomatice
16. Relații interinstituționale
17. Organizarea internă
 - 17.1. Resursele umane
 - 17.2. Reprezentarea juridică a intereselor MAE
 - 17.3. Administrarea sistemelor informatice ale serviciului diplomatic. Transformarea digitală a MAE
18. Resursele materiale ale MAE în 2016

În cursul anului 2016, ministru al afacerilor externe a fost domnul Lazăr Comănescu, care a depus jurământul la 17 noiembrie 2015.

Activitatea Ministerului Afacerilor Externe în anul 2016 a fost dominată de eforturile serviciului diplomatic de a răspunde prompt, matur și eficient, cu întregul potențial, la sarcinile deosebite, decurgând din provocările sporite la nivel european și global, precum și din rolul activ și responsabil asumat de România ca stat membru al Uniunii Europene și al Alianței Nord-Atlantice, partener strategic al Statelor Unite și al Republicii Moldova. Obiective prioritare au fost totodată contribuțiile semnificative la echilibrul regional – atât din perspectiva de securitate, cât și din perspectivă economică, ca și la apărarea drepturilor românilor în lume.

Într-o situație internațională de o complexitate deosebită, cu o evoluție foarte dinamică, s-a acționat pentru dezvoltarea capacității serviciului diplomatic de anticipare, analiză și reacție. S-a urmărit implicarea energetică în dezbaterile europene și utilizarea tuturor formelor specifice de demers diplomatic pentru a plasa interesele României în formule cât mai avantajoase, cu posibilități reale de impact și reușită, având permanent ca reper structurile din care România face parte și obiectivele comune - în cadrul Uniunii Europene și în cel al NATO. Anul 2016 a fost marcat, în mod special, de o serie de decizii majore și adoptarea la nivelul UE și NATO a unor documente cu substanțial caracter strategic - la care România, prin Ministerul Afacerilor Externe, a contribuit într-un mod activ, vizibil și apreciat de parteneri.

S-a trecut la pregătirea operativă mai intensă pentru responsabilitățile foarte importante care vor reveni autorităților române în anii următori: asumarea pentru prima oară a președinției Consiliului Uniunii Europene în primul semestru al anului 2019 și marcarea în 2018 a 100 de ani de la Marea Unire.

Prin acțiunile organizate și desfășurate de serviciul diplomatic, s-a urmărit implicarea activă a României în procesul decizional al UE și în dezbaterile privind configurarea agendei de priorități europene, care să răspundă obiectivului dezvoltării României în cadrul unui proiect european unit și consolidat, capabil să răspundă multiplelor provocări actuale.

MAE a contribuit substanțial la îndeplinirea mandatului României la Summit-ul NATO de la Varșovia și a inaugurat noi forme de dialog strategic cu partenerii ai României.

Partenariatul cu SUA a înregistrat progrese concrete pe direcția diversificării componentelor sale, în completarea dialogului politico-strategic excelent consemnat în ultimii ani.

Partenariatul strategic cu Republica Moldova a fost resetat pragmatic, în spirit european, cu accent asupra relansării procesului de reformă, recredibilizării parcursului european și deblocării finanțării internaționale. S-a acționat consecvent în cadrul rolului României de partener esențial în promovarea politicilor UE și NATO cu privire la R. Moldova.

Serviciul diplomatic a avut în atenție permanentă sprijinirea românilor de dincolo de granițe.

MAE s-a implicat în demersuri vizând noi facilități pentru exercitarea dreptului la vot de către românii din străinătate, inclusiv modificări legislative care să permită suplimentarea secțiilor de vot din străinătate (417 secții de votare în străinătate, cu 123 în plus față de 2014).

MAE a lansat un proces amplu de consolidare și reînnoire a resurselor umane: a organizat concursuri pentru ocuparea a cca. 200 de posturi (diplomatice și pentru personal cu funcții specifice în cadrul MAE și al DPRRP).

În premieră, s-a folosit ca metodă de lucru evaluarea sistematică a îndeplinirii priorităților strategice stabilite prin programul de guvernare. Harta acestor priorități a inaugurat un instrument clar de coordonare coerentă și cuantificabilă pentru acțiunea de politică externă. S-a acționat consecvent în aplicarea de către toate departamentele din Minister a măsurilor Programului de guvernare, pentru atingerea integrală a obiectivelor înscrise în acesta.

1. Afaceri europene

1.1 MAE a continuat să-și asume responsabilitățile, conform obligațiilor cuprinse în HG 8/2013 și respectiv în HG 379/2013, în domeniul afacerilor europene, inclusiv din perspectiva de coordonator al sistemului național de gestionare a afacerilor europene.

MAE a continuat să pregătească elaborarea documentelor necesare pentru pregătirea reuniunilor Consiliului European. Conform competențelor sale pe fond, MAE a continuat să asigure reprezentarea la reuniunile Consiliului Afaceri Externe (CAE), prin ministrul afacerilor externe, și ale Consiliului Afaceri Generale, prin secretarul de stat pentru afaceri europene.

Ministrul de externe a participat la reuniunile lunare ale Consiliului Afaceri Externe, la două reuniuni informale ale miniștrilor de externe din UE (tip Gymnich) și la două reuniuni informale ale miniștrilor de externe din UE, respectiv UE28+SUA, în marja ONU.

S-au realizat dosarele participării ministrului de externe la cele două reuniuni ale UE din marja sesiunii Adunării Generale a ONU (septembrie) și la dineul transatlantic cu secretarul de stat al SUA.

A fost pregătită vizita în România a Înaltului Reprezentant pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate a UE (7 octombrie 2016). Totodată, MAE a contribuit la pregătirea vizitelor în România ale unor comisari europeni (comisarul european pentru justiție, consumatori și egalitate de gen, 29 februarie 2016, comisarul european pentru piața internă, industrie, antreprenoriat și IMM-uri, 7 aprilie 2016, comisarul european pentru politici climatice și energie, 26 aprilie 2016, comisarul european pentru economie digitală și societate informațională, 25-26 august 2016, vicepreședintele Comisiei Europene, comisarul pentru locuri de muncă, creștere economică, investiții și competitivitate, 1-2 septembrie 2016, comisarul pentru cercetare și inovare, 11 octombrie 2016).

Începând cu luna februarie 2016, Comitetul de coordonare a Sistemului național de gestionare a afacerilor europene (CCAIE) a fost activat la nivel de secretar de stat, fiind prezidat de secretarul de stat pentru afaceri europene din MAE, având reuniuni săptămânale. În cadrul CCAIE au fost analizate și aprobate mandatele participărilor României la reuniunile Consiliilor ministeriale UE, precum și mandatele generale pentru o serie de dosare de negociere de importanță majoră pentru România (ex: elementele generale de poziționare a României în cadrul negocierilor la nivel UE privind pachetul securitate energetică durabilă, privind propunerea Comisiei Europene de modificare a Directivei 96/71/CE referitoare la detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii, privind revizuirea schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră aplicabilă pentru perioada 1 ianuarie 2021–31 decembrie 2030, privind inițiativele adoptate în contextul Strategiei pentru Piața Unică Digitală, privind Pachetul de măsuri referitoare la tranziția către o economie cu emisii reduse de gaze cu efect de seră, Memorandum-ul privind elementele de poziționare a României în perspectiva negocierilor privind evaluarea și revizuirea Cadrului Financiar Multianual la jumătatea perioadei de planificare) – mandate care, ulterior agreării în cadrul Comitetului, au fost supuse aprobării Guvernului.

Un subiect permanent pe agenda CCAIE a fost evaluarea stadiului de îndeplinire a condiționalităților *ex-ante*, identificându-se în acest format soluții pentru accelerarea îndeplinirii obligațiilor asumate de către instituții, astfel încât condiționalitățile să poată fi îndeplinite în termen. Au fost discutate și aprobate calendarul și documentele aferente pregătirilor interne în contextul Semestrului European, precum și aspectele privind stadiul transpunerii și implementării legislației UE. A fost analizată și urmărită implementarea obiectivelor României în domeniul Politicii Europene de Vecinătate și a Parteneriatului Estic. A fost utilizat acest format și pentru informarea instituțiilor de linie asupra dezvoltărilor relevante pentru România în contextul procesului Brexit. Reactivarea CCAIE la nivel de secretar de stat a asigurat o reacție rapidă a autorităților române la evoluțiile care s-au înregistrat la nivelul Uniunii Europene. Coordonarea directă de către primul ministru a structurii din cadrul MAE care gestionează domeniul afacerilor

europene a asigurat o implicare directă și în timp real a celui mai înalt nivel decizional guvernamental în procesul de validare a pozițiilor naționale.

1.2. MAE a întreprins demersuri subsumate obiectivului de creștere și consolidare a profilului și rolului României în cadrul UE, prin asigurarea unei participări active și consistente la procesul de pregătire și luare a deciziilor la nivel european:

A avut loc o implicare activă, susținută, în procesul de reflecție privind viitorul UE, puternic influențat de rezultatul referendumului din Marea Britanie din 23 iunie 2016, dar și de complexitatea provocărilor interne și externe la adresa Uniunii. Obiectivele majore urmărite au vizat menținerea unității, inclusivității și coeziunii UE, pe baza unei agende pozitive, consensuale, la nivel european, axate pe proiecte concrete care să redea încrederea cetățenilor în UE – pe linii confirmate și de Declarația Summit-ului de la Bratislava din septembrie 2016. A fost promovat constant obiectivul consolidării proiectului european și al aprofundării integrării europene, în baza respectării depline a principiilor și valorilor sale fundamentale, inclusiv a liberei circulații a persoanelor.

În urma rezultatului referendumului britanic, la nivelul MAE a fost constituit un *Task Force* pentru *Brexit*, mandatat cu urmărirea evoluțiilor relevante în plan european cu privire la acest dosar (inclusiv relațiile instituționale UE-Marea Britanie) și identificarea principalelor priorități în perspectiva conturării mandatului României în negocierile UE-Marea Britanie.

Urmare demersurilor MAE, a fost intensificat procesul de pregătire a Președinției române a Consiliului UE în primul semestru al anului 2019, prin înființarea, la nivelul Cancelariei Primului ministru, a Unității pentru Pregătirea Președinției României a Consiliului UE 2019 (UP PRES), aflate în coordonarea secretarului de stat din MAE responsabil pentru afacerile europene, Structura nou creată și-a îndeplinit obiectivele stabilite pentru sfârșitul lui 2016: finalizarea Planului de acțiune de pregătire a Președinției române și a calendarului de aplicare a acestuia și programarea și demararea dezbaterilor tematice pentru fundamentarea unei viitoare decizii politice privind prioritățile Președinției române.

MAE a contribuit, totodată, la demararea pregătirilor pentru marcarea de către România, printr-o serie de evenimente derulate în cursul anului 2017, a zece ani de la aderarea la Uniunea Europeană.

România și-a menținut poziția de sprijinire a politicii de extindere, atât în plan european, cât și în dialogul politico-diplomatic cu țările candidate și cu potențialii candidați. A fost promovată constant o abordare constructivă, favorabilă deschiderii de noi capitole de negociere, în baza progreselor realizate în îndeplinirea condiționalităților existente, conform cadrelor de negociere, în paralel fiind evidențiată disponibilitatea permanentă a României de a acorda asistență acestor țări în procesul de pregătire a aderării. În acest spirit, a fost adoptată o Declarație comună româno-sârbă de sprijinire a Serbiei în domeniul integrării europene. Ministrul de externe a reafirmat argumentele României în favoarea extinderii și a proceselor de transformare din Balcanii de Vest la reuniunea miniștrilor de externe ai statelor Vișegrad 4 + Balcanii de Vest (Varșovia, 29 noiembrie 2016).

Au continuat demersurile de susținere a unei politici cât mai implicate a UE în Vecinătatea Estică, cu precădere prin consolidarea rolului Parteneriatului Estic. O atenție prioritară a fost acordată susținerii parcursului european al Republicii Moldova, inclusiv prin menținerea asistenței acordate la nivel UE și bilateral. Intrarea în vigoare, la 1 iulie 2016, a Acordurilor de asociere UE-R. Moldova (respectiv Georgia) a reprezentat un moment politic marcant în relația UE cu aceste state, în direcția îndeplinirii unui obiectiv prioritar, susținut activ de România la nivel UE.

MAE a continuat demersurile de transmitere la nivelul UE a mesajului necesității unei abordări transparente și incluzive în discuțiile privind consolidarea Uniunii Economice și Monetare cu respectarea intereselor statelor membre non-euro. A urmărit evoluțiile privind finalizarea Uniunii Bancare și Uniunii piețelor de capital, precum și cele pe marginea implementării, respectiv a propunerii privind prelungirea Planului european de investiții.

NESECRET

În contextul negocierilor cu privire la revizuirea la mijlocul perioadei de implementare a Cadrului Financiar Multianual, MAE a promovat identificarea de soluții care să nu conducă la reducerea alocărilor deja agreeate pentru politici majore ale UE (coeziune și agricultură) și care să garanteze asigurarea plăților, mai ales în ultimii ani ai actualului cadru financiar.

În contextul dificil determinat de amenințările de natură teroristă și de presiunea migrației, MAE a urmărit ca soluțiile identificate la nivel european (Paza Europeană de Frontieră și de Coastă, Directiva *PNR/Passenger Name Records*, controlul sistematic la frontiere, sistemul Intrări/Ieșiri pentru controlul frontierelor externe, interoperabilitatea bazelor de date) să vină în sprijinul obiectivului politic de aderare la Schengen.

MAE a continuat demersurile vizând aderarea la spațiul Schengen, accentuând contribuția României la consolidarea securității interne a Uniunii. MAE a coordonat, în contactele bilaterale la nivel înalt cu statele membre ale UE, inclusiv cu oficialii din Franța, Germania și Olanda, precum și în formatele europene de dialog, mesajele referitoare la implicarea activă a României în promovarea de măsuri de consolidare a securității interne a UE.

Referitor la gestionarea migrației, MAE a sprijinit MAI (instituția care gestionează subiectul pe fond) în elaborarea pozițiilor României și promovarea cât mai eficientă a acestora la nivelul UE, dar și în cadrul dialogului bilateral cu statele membre. Totodată, MAE a contribuit la promovarea relevanței dimensiunii externe a migrației ca element esențial în gestionarea eficientă a fenomenului pe termen lung. Această abordare s-a materializat în 2016, prin adoptarea de către UE de măsuri precum Acordul UE-Turcia în domeniul migrației (martie 2016) și un nou cadru de parteneriat cu statele terțe în baza compactelor pe migrație (iunie 2016). În contextul discuțiilor privind finanțarea acțiunilor externe ale UE, MAE a urmărit ca resursele financiare ale UE alocate migrației să asigure îndeplinirea obiectivelor UE atât în Vecinătatea Sudică, cât în cea Estică/Balcanii de Vest.

MAE a coordonat și a participat la procesul de elaborare a pozițiilor României în contextul proiectului Comisiei de revizuire a Directivei Detașare nr. 96/71/CE, precum și la susținerea lor în cadru UE și bilateral, în paralel sprijinind procesul de evaluare la nivel parlamentar.

A fost urmărită activ și realizată, în urma demersurilor efectuate în plan bilateral și la nivel european, în contextul procedurilor privind semnarea Acordului Economic și Comercial UE-Canada (CETA), obținerea unei soluții privind liberalizarea, de către Canada, a regimului de vize pentru toți cetățenii români, de la 1 decembrie 2017. Această înțelegere a permis semnarea CETA la 30 octombrie 2016, cu ocazia Summit-ului UE-Canada.

A continuat promovarea la nivelul Comisiei Europene și Consiliului UE a progreselor realizate în domeniile vizate de Mecanismul de Cooperare și Verificare, cu prezentarea strategiilor naționale și a stadiului internalizării acestor obiective în politicile interne, în perspectiva constatării în perioada următoare a atingerii obiectivelor Mecanismului.

MAE a coordonat procesul de elaborare și susținere a pozițiilor României în vederea adoptării propunerilor lansate în contextul Strategiei pentru Piața Unică Digitală. Având în vedere importanța acestui domeniu pentru viitorul pieței unice europene, pentru creșterea competitivității economiei naționale și crearea de locuri de muncă, în special în contextul provocărilor cu care România se confruntă în acest sector, precum și frecvența dezbaterilor în diverse formate ale Consiliului UE, a fost elaborat, sub coordonarea MAE, un mandat general de poziționare a României în negocierile la nivel european privind inițiativele adoptate în contextul Strategiei pentru Piața Unică Digitală.

România a sprijinit activ ratificarea de către UE a Acordului de la Paris privind schimbările climatice. Depunerea instrumentului de ratificare al UE, împreună cu cele ale unor state membre care au finalizat procedurile la nivel național (în cadrul unei ceremonii la New York, 7 octombrie 2016), a marcat un moment istoric, prin declanșarea de către UE a intrării în vigoare a Acordului

NESECRET

de la Paris la mai puțin de un an de zile de la adoptarea sa. Astfel, anul 2016 a adus o continuare a eforturilor pe care statele membre le-au depus pentru consolidarea rolului UE de lider global în negocierile la nivel internațional privind schimbările climatice.

În anul 2016, MAE a participat, alături de celelalte instituții implicate, la consolidarea dialogului cu instituțiile europene și cu omologii din statele membre UE, în vederea promovării intereselor României în domeniul energiei și al clarificării perspectivelor de evoluție a anumitor concepte și proiecte energetice la nivel UE, a diferitelor inițiative legislative și non-legislative ale Comisiei Europene în procesul de implementare a strategiei cadru UE privind Uniunea Energiei.

MAE a depus eforturi constante pentru sprijinirea autorităților de la nivel central și local în vederea exploatării într-o cât mai mare măsură a potențialului de dezvoltare regională pe care îl oferă României Strategia Uniunii Europene privind regiunea Dunării, cu accent pe: creșterea eligibilității la finanțare a proiectelor românești, obținerea de sprijin prin cooperare internațională și dialog bilateral, crearea posibilității ca proiectele dezvoltate în cadrul Strategiei să fie finanțate prin Programele Operaționale 2014-2020. În acest scop, MAE a organizat sesiuni de dialog tematic vizând identificarea de idei de proiecte SUERD, cu implicarea altor instituții ale administrației centrale și locale. De asemenea, MAE a continuat promovarea inițiativelor SUERD ale României în dialogul cu partenerii europeni, obținând sprijinul pentru acestea din partea Germaniei și Austriei.

Proiecte marcante ale anului 2016 care au beneficiat de susținerea MAE sunt, spre exemplu, DANUBIUS RI (rețea pan-europeană de cercetare a sistemelor fluvii-delte-mări, a obținut statutul de proiect ESFRI 2016 – European Strategic Forum for Research Infrastructure – și implicit accesul la finanțare în Programul Operațional Competitivitate) sau terminalul multimodal verde de la Giurgiu, cu finanțare din Mecanismul pentru Conectarea Europei, ale cărui lucrări au fost inaugurate în mai 2016.

MAE a promovat activ rolul SUERD ca platformă de apropiere a țărilor non-UE, astfel, a găzduit o vizită de instruire SUERD a R. Moldova la București, în februarie, iar Coordonatorul Național a vizitat Kiev în decembrie, stabilind contacte cu responsabili SUERD ucrainieni.

Activitatea de coordonare națională și ca punct tehnic de contact în problematica Europa 2020 s-a concentrat cu precădere asupra realizării a două direcții de acțiune principale: urmărirea implementării, la nivel național, a obiectivelor Strategiei Europa 2020 și implicarea în procesele subsumate Semestrului European. MAE a gestionat procesul de elaborare a Programului național de reformă 2016, platformă-cadru care definește reformele structurale și prioritățile de dezvoltare menite să ghideze implementarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 la nivel național, oferind totodată un răspuns la provocările semnalate de Comisia Europeană în rapoartele de țară. MAE a coordonat elaborarea Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de reformă și a Recomandărilor specifice de țară 2016. Planul a fost aprobat de guvern în luna august 2016.

În 2016, MAE a inițiat și coordonat elaborarea rapoartelor periodice privind progresul în implementarea acestor instrumente. Un astfel de raport a fost aprobat de guvern în luna decembrie 2015, un al doilea fiind elaborat în primăvara anului 2016, astfel încât informațiile să fie incorporate în Planul național de reformă 2016.

S-au asigurat coordonarea participării, în contextul Semestrului European, la reuniunile bilaterale România–Comisia Europeană din decembrie 2015 și martie 2016 și coerența pozițiilor României pe teme legate de Strategia Europa 2020 și Recomandările specifice de țară.

Punerea în aplicare a legislației privind recunoașterea calificărilor profesionale prin intermediul cardului profesional european / folosirea sistemului IMI: MAE, în calitate de coordonator național al sistemului IMI, a susținut procesul de operaționalizare a noului modul IMI, prin implicarea activă în identificarea autorităților relevante, în vederea asigurării unei cooperări eficiente între

autoritățile implicate în procesul de eliberare a cardului profesional european, în special în ceea ce privește procesul de validare a autenticității actelor de identitate și a cazierului judiciar.

MAE a susținut un demers similar și pentru noul modul IMI aferent *Directivei 2014/67/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind asigurarea respectării aplicării Directivei 96/71/CE privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”)*.

MAE exercită și o funcție preventivă în legătură cu acțiunile ce ar putea fi declanșate de Comisia Europeană pentru neîndeplinirea obligațiilor de stat membru¹. MAE a continuat gestionarea și coordonarea bazei de date *EU-Pilot* de o manieră coerentă în scopul soluționării încălcărilor dreptului UE (fie ca urmare a neconformității dispozițiilor interne armonizate, fie ca urmare a aplicării incorecte sau neaplicării dreptului UE).

MAE a contribuit și contribuie în continuare la definitivarea Planului de acțiune pentru întărirea rețelei *SOLVIT*, document ce va fi adoptat de Comisia Europeană în martie 2017. Documentul conține măsuri în vederea îndeplinirii a trei obiective: întărirea rolului și a capacității rețelei *SOLVIT* de a gestiona plângeri referitoare la încălcarea legislației UE, ameliorarea continuă a calității serviciilor *SOLVIT* și dezvoltarea activității acestei rețele în beneficiul cetățenilor și întreprinderilor.

1.3 Relațiile cu statele partenere

MAE a acționat în logica intensificării și consolidării relațiilor cu statele membre UE, AELS și cu Turcia. Agenda de contacte politico-diplomatice a ministrului afacerilor externe a cuprins numeroase vizite bilaterale, precum și întreveneri cu omologi și autorități în marja unor evenimente europene sau internaționale.

MAE a urmărit prioritar dezvoltarea relațiilor cu partenerii strategici ai României și cu acele țări cu care avem relații privilegiate, atât printr-un ritm susținut al contactelor oficiale cu state precum Germania, Franța, Polonia, Italia, Turcia, cât și prin substanța acestora. S-a menținut, de asemenea, în atenție dezvoltarea relațiilor cu statele vecine, precum Ungaria și Bulgaria, prin contacte la nivel înalt, la nivelul miniștrilor de externe și al altor membri ai Guvernului. Au fost relansate relațiile cu state precum Malta, Slovacia, Lituania etc.

Obiectivele principale ale acestor demersuri au vizat aprofundarea dialogului politico-diplomatic, dezvoltarea și diversificarea cooperării sectoriale, cu accent pe componenta economică și investițională și pe completarea cadrului juridic (acorduri, programe etc.). Au fost, totodată, consolidate cooperarea și dialogul pe dosarele și temele prioritare de interes comun de pe agenda europeană, internațională și de securitate. Având în vedere provocările cu care se confruntă Uniunea Europeană, dialogul bilateral a inclus cu prioritate agenda europeană, reconfirmând poziția României ca partener privilegiat, stabil, pro-european și de încredere la nivelul UE și în regiune, capabil să contribuie, alături de celelalte state membre, la consolidarea proiectului european. În perspectiva mandatului României la Președinția Consiliului UE 2019, a fost intensificat dialogul bilateral cu statele care dețin sau urmează să dețină acest mandat (Slovacia, Malta, Bulgaria, Finlanda etc.).

MAE a contribuit semnificativ la pregătirea, organizarea și vizitelor Președintelui României, respectiv ale Primului ministru. MAE a asigurat, împreună cu ministerele de linie, monitorizarea implementării deciziilor agreeate la nivel înalt, cu accent pe relațiile prioritare pentru România. Totodată, a continuat să acorde un sprijin consistent pregătirii și derulării vizitelor la nivel parlamentar.

¹ Procedura de *infringement*.

NESECRET

În privința aprofundării dialogului cu partenerii strategici, pot fi menționate următoarele evoluții relevante:

A fost relansat Parteneriatul Strategic cu **Franța**, prin semnarea Foii de parcurs revizuite, cu ocazia vizitei la Paris a prim-ministrului (9-10 iunie 2016, după cea din 20-21 ianuarie 2016). Dialogul la nivel înalt a culminat cu vizita de stat în România a președintelui Franței (13 septembrie 2016), prima vizită de acest nivel a unui președinte francez în România de la cea din 1997 și a continuat cu inaugurarea formatului de consultări strategice 2+2 la nivel de miniștri de externe și ai apărării (Bruxelles, 14 noiembrie, precedat de consultări la nivel de secretar de stat/director general apărare și externe).

Relațiile cu **Germania** au avut un ritm susținut, derulându-se contacte bilaterale la toate nivelele: vizita oficială a ministrului de externe (Berlin - 12 ianuarie 2016); vizita în România a președintelui Germaniei (20-22 iunie 2016) și vizita prim-ministrului României în Bavaria (5 septembrie 2016). O prioritate majoră a relației bilaterale a fost promovarea schimburilor comerciale și creșterea, în continuare, a prezenței firmelor cu capital german în economia românească. Dialogul intens româno-german s-a desfășurat și la nivel de lucru (secretar de stat, directori generali, directori), pe tot parcursul anului, și a reconfirmat poziția României ca partener credibil, cu aspirații pro-europene solide și pilon de stabilitate în regiune. Totodată, MAE a insistat pe importanța promovării unei imagini pozitive a României în opinia publică din Germania și corectarea, astfel, a deficitului de imagine cu care se confruntă România în această țară.

Relația cu **Regatul Unit** a fost impulsionată de vizita la București a prim-ministrului David Cameron, în decembrie 2015, reieșind voința comună de a continua cooperarea foarte bună în domeniul politico-militar și al securității, dimensiune esențială a Parteneriatului strategic româno-britanic.

Contactele româno-**polone** au înregistrat un ritm foarte dinamic, atât pe dimensiunea politico-diplomatică, cât și parlamentară, fiind de menționat: vizita oficială a Președintelui României la Varșovia (10 iulie 2016), întvederea bilaterală a prim-miniștrilor (Suceava, 27 august 2016). S-a acordat atenție deosebită ministerialelor trilaterale România-Polonia-Turcia (Varșovia, 9 iunie și Ankara, 25 august). Noul Plan de Acțiune 2016-2020 semnat cu ocazia vizitei ministrului polon de externe la București (decembrie 2015) certifică interesul ambelor părți pentru substanțierea cooperării și asumarea acestui parteneriat de către cele două guverne naționale.

Dialogul la nivel înalt cu **Bulgaria** a cunoscut un ritm susținut, fiind marcat de vizita oficială a președintelui României în Bulgaria (15-16 iunie 2016) și de întvederea prim-miniștrilor (Sofia, 1 iunie 2016), în ambele vizite fiind prezent ministrul afacerilor externe.

Un impuls politic semnificativ a fost dat relațiilor cu **Italia**, inclusiv pe planurile economic și investițional, prin vizita președintelui Italiei la București (13-14 iunie 2016). Ministrul afacerilor externe a realizat o vizită de lucru în Italia (la 22 noiembrie 2016), care a reconfirmat disponibilitatea ambelor părți pentru consolidarea dialogului politic în plan bilateral, european și regional și a permis avansarea de noi oportunități de cooperare.

În dialogul politic cu **Turcia**, marcat de vizita de stat la Ankara a Președintelui României (22-24 martie 2016) și de convorbirile prilejuite de participarea ministrului de externe la reuniunea trilaterală România-Polonia-Turcia, a fost reiterat angajamentul României de a contribui la consolidarea relațiilor bilaterale, la cooperarea în cadrul NATO, în vederea promovării stabilității și securității regionale și internaționale, precum și sprijinul acordat continuării negocierilor de aderare a Turciei la UE, pe baza îndeplinirii criteriilor în materie.

A continuat dialogul cu **Ungaria**, printr-o serie de contacte în plan politico-diplomatic: vizita ministrului de externe ungar la București (29 ianuarie 2016), alte vizite și întâlniri la nivel de ministru. Acestea au permis consolidarea relației de parteneriat strategic, prin continuarea dialogului bilateral, atât în plan politico-diplomatic, cât și la nivel de experți, pentru soluționarea

NESECRET

chestiunilor aflate în atenție, precum și prin dezvoltarea cooperării economice și sectoriale, prin creșterea schimburilor comerciale creșterea și a investițiilor reciproce, avansarea în realizarea proiectelor aflate în derulare și identificarea de noi proiecte de anvergură, în special în domenii precum energia, infrastructura și transporturile.

Dialogul bilateral cu **Slovacia** a fost deosebit de dinamic, concretizându-se prin vizita la București a șefului diplomației slovace, în contextul deținerii, de către Slovacia, a Președinției Consiliului UE și participarea acestuia la Reuniunea Anuala a Diplomației Române (RADR), urmată, în perioada 10-11 octombrie 2016, de vizita de stat în România a Președintelui Republicii Slovace. Ambele părți au convenit urmărirea unei cooperări mai sistematice în domeniul afacerilor europene, cu accent pe: continuarea schimbului de opinii și de viziuni cu privire la viitorul UE; coordonarea din perspectiva interesului comun pentru revigorarea Parteneriatului Estic; consultarea în vederea fructificării expertizei slovace pentru pregătirea președinției RO a Consiliului UE.

În 2016 au fost sărbătoriți 25 de ani de la reluarea relațiilor diplomatice cu **Lituania**, context în care a avut loc vizita de stat a Președintelui României la Vilnius (17-18 mai 2016). În marja vizitei a fost semnat, de către miniștrii afacerilor externe român și lituanian, un Protocol de colaborare între cele două ministere, care prevede organizarea de consultări cu caracter regulat, având drept principale obiective consolidarea relațiilor bilaterale în domeniul politic, economic și sectorial, favorizarea unei coordonări mai aprofundate a pozițiilor în cadrul UE, dezvoltarea cooperării ca membri ai NATO și identificarea de oportunități de colaborare în cadrul altor organizații și foruri internaționale și regionale.

Relațiile cu **Estonia** au cunoscut o evoluție semnificativă prin deschiderea ambasadei României la Tallinn (la 1 noiembrie 2016 ambasadorul României în Estonia a prezentat scrisorile de acreditare), respectiv inaugurarea oficială a ambasadei Estoniei la București (7 noiembrie 2016), eveniment la care au participat miniștrii afacerilor externe din cele două țări. Prin activitatea lor, cele două misiuni diplomatice vor contribui la consolidarea cooperării bilaterale, printr-o mai bună valorificare a potențialului de colaborare, precum și la aprofundarea parteneriatului dintre cele două state în cadrul Uniunii Europene și al NATO.

La 13 octombrie 2016 au fost semnate Memorandumurile de Înțelegere în baza cărora România urmează a beneficia de fonduri din partea Norvegiei și, respectiv, din partea tuturor **statelor SEE** (Norvegia, Islanda și Liechtenstein) în perioada 2014-2021. Alocările din aceste fonduri se ridică la aprox. 502 milioane euro (din care 227 milioane prin mecanismul financiar Norvegian și 275,2 milioane euro prin mecanismul financiar SEE).

În perspectiva deținerii mandatului la Președinția Consiliului UE în semestrul I 2017, dialogul politico-diplomatic cu **Malta** a cunoscut o dinamizare accentuată, în 2016 având loc vizita ministrului afacerilor externe maltez la București (14-17 martie) și a ministrului afacerilor externe român la Valletta (2 decembrie). Cu prilejul ultimei vizite, ministrul Comănescu și omologul său maltez au semnat Memorandumul de Cooperare între Institutul Diplomatic Român și Academia Mediteraneană pentru Studii Diplomatice.

1.4. Reprezentarea României înaintea Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Tribunalului Uniunii Europene și a celorlalte instituții ale UE

MAE exercită în numele Guvernului României prerogativele de Agent Governamental înaintea Curții de Justiție și a Tribunalului Uniunii Europene, precum și a Curții de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb, în cadrul procedurilor prevăzute de art. 2 alin. (1) pct. 43 din HG nr. 8/2013. În acest scop, în cadrul MAE funcționează Agentul Governamental pentru Curtea de Justiție a Uniunii Europene (AGCJUE), a cărui activitate în 2016 a inclus următoarele realizări:

a) AGCJUE a gestionat, în fază precontencioasă, 90 de acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor declanșate de Comisia Europeană împotriva României.

NESECRET

Din cele 90 de acțiuni, 33 au fost clasate în acest interval, iar una a trecut în faza contencioasă². La data de 15 decembrie 2016, erau în curs 56 de acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor - toate în fază precontencioasă³.

De asemenea, AGCJUE a formulat apărări în 3 acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor aflate pe rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene⁴.

De la data aderării României și până în prezent, României nu i-au fost aplicate sancțiuni pecuniare pentru nerespectarea obligațiilor de stat membru UE.

b) AGCJUE a depus observații scrise și/sau a susținut pledoarii în 24 de cereri având ca obiect pronunțarea unor hotărâri preliminare (18 formulate de instanțe naționale, iar 6 de instanțe din alte state membre UE). Totodată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a pronunțat 14 decizii în cereri în care AGCJUE a formulat observații de-a lungul timpului. Majoritatea deciziilor pronunțate sunt în linia observațiilor formulate.

AGCJUE a formulat observații la 19 cereri în curs având ca obiect pronunțarea unor hotărâri preliminare (14 formulate de instanțe naționale și 5 de instanțe din alte state membre UE)⁵.

c) De asemenea, AGCJUE a depus observații în două avize: Avizul 2/15 privind competențele Uniunii în legătură cu semnarea și încheierea Acordului de liber schimb cu Singapore; Avizul 3/15 privind competențele Uniunii în legătură cu încheierea Tratatului de la Marrakesh de facilitare a accesului la opere publicate persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe vizuale sau cu orice altă deficiență în legătură cu lucrări publicate.

d) AGCJUE a reprezentat statul român în următoarele acțiuni directe pe rolul Curții de Justiție sau al Tribunalului Uniunii Europene:

i) 2 acțiuni în anulare în care România are calitatea de reclamant:

- cauza T-145/15, România împotriva Comisiei Europene - acțiune în anularea parțială a unei Decizii a Comisiei de excludere de la finanțarea de către Uniunea Europeană a anumitor cheltuieli efectuate de statele membre în cadrul Fondului european de garantare agricolă (FEGA) și Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- cauza T-478/15, România împotriva Comisiei Europene - acțiune în anularea unei Scrisori a Comisiei Europene prin care se solicită recuperarea de la România, în materie de taxe vamale, a sumei de 1.079.513,09 EUR brut constituind resurse proprii ale UE.

Ambele acțiuni sunt în curs.

ii) 3 acțiuni în anulare în care România are calitatea de intervenient:

- cauza T-356/15, Republica Austria împotriva Comisiei Europene - acțiune în anulare introdusă împotriva Deciziei Comisiei Europene privind ajutorul de stat pe care Regatul Unit al Marii

² Cauza C-62/16, Comisia Europeană împotriva României (privind necomunicarea măsurilor naționale de transpunere a Directivei 2012/33/UE de modificare a Directivei 1999/32/CE privind reducerea conținutului de sulf din combustibilii marini) – radiată de pe rolul Curții în urma cererii de desistare a Comisiei Europene.

³ Din punctul de vedere al domeniului vizat, cele 56 de acțiuni pot fi clasificate astfel: piață internă (11), piața instrumentelor financiare (11), mediu (10), afaceri interne (6), transporturi (4), sănătate și siguranță alimentară (4), securitate socială (3), justiție, drepturi fundamentale și cetățenie (3), energie (2), rețele de comunicare (1), agricultură și pescuit (1).

⁴ Cauza C-104/15, Comisia Europeană împotriva României, acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor prevăzute de Directiva 2006/21/CE privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE – Curtea de Justiție a Uniunii Europene a dat câștig de cauză Comisiei; cauza C-306/15, Comisia Europeană împotriva României, acțiune în constatarea neîndeplinirii obligației de comunicare a măsurilor de transpunere în legislația națională a Directivei 2013/2/UE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje – radiată de pe rolul Curții în urma cererii de desistare a Comisiei Europene; cauza C-62/16, Comisia Europeană împotriva României, acțiune în constatarea neîndeplinirii obligației de comunicare a măsurilor de transpunere în legislația națională a Directivei 2012/33/UE de modificare a Directivei 1999/32/CE privind reducerea conținutului de sulf din combustibilii marini – radiată de pe rolul Curții în urma cererii de desistare a Comisiei Europene.

⁵ Din punctul de vedere al domeniului vizat, cele 19 cereri pot fi clasificate astfel: fiscalitate (5), afaceri interne (4), concurență (3), drepturi fundamentale și nediscriminare (3), protecția consumatorului (1), norme procedurale (1), servicii de transport (1), piață internă (1).

NESECRET

Britanii și al Irlandei de Nord intenționează să îl pună în aplicare pentru sprijinirea centralei nucleare Hinkley Point C;

- cauza T-646/13, *Minority SafePack* - acțiune în anulare introdusă împotriva Deciziei Comisiei prin care a fost respinsă cererea de înregistrare a inițiativei cetățenești intitulată „Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe”;
- cauza T-529/13, *Izsak și Dabis* împotriva Comisiei Europene – acțiune în anulare introdusă împotriva Deciziei Comisiei prin care a fost respinsă cererea de înregistrare a inițiativei cetățenești intitulată „Politica de coeziune pentru egalitatea regiunilor și pentru sustenabilitatea culturilor regionale”.

În vreme ce primele două cauze sunt în curs pe rolul Curții, cauza T-529/13 a fost soluționată de Tribunalul UE, hotărârea pronunțată fiind în linia susținerilor statului român din memoriul în intervenție depus și din cadrul ședinței de audiere a pledoariilor.

iii) un recurs în care România are calitatea de reclamant:

- cauza C-599/15 P, *România* împotriva Comisiei Europene – recurs privind Ordonanța pronunțată în cauza T-784/14, *România* împotriva Comisiei Europene, prin care Tribunalul UE a respins ca inadmisibilă acțiunea în anularea unei Scrisori a Comisiei Europene prin care se solicită recuperarea sumei de 14 883,79 EUR brut constituind resurse proprii ale UE (materia taxelor vamale) – în curs pe rolul Curții.

iv) 3 recursuri în care România are calitatea de intervenient:

- cauza C-593/15 P, *Republica Slovacia* împotriva Comisiei Europene – recurs privind Ordonanța pronunțată în cauza T-678/14, *Slovacia* împotriva Comisiei Europene prin care Tribunalul UE a respins ca inadmisibilă o acțiune în anularea unei Scrisori a Comisiei Europene prin care se solicită recuperarea unor sume corespunzătoare pierderii unor resurse proprii tradiționale (materia taxelor vamale);
- cauza C-594/15 P, *Republica Slovacia* împotriva Comisiei Europene – recurs privind Ordonanța pronunțată în cauza T-779/14 *Slovacia* împotriva Comisiei Europene prin care Tribunalul UE a respins ca inadmisibilă o acțiune în anularea unei Scrisori a Comisiei Europene prin care se solicită recuperarea unor sume corespunzătoare pierderii unor resurse proprii tradiționale (materia taxelor vamale);
- cauza C-420/16 P, *Izsak și Dabis* împotriva Comisiei Europene – recurs privind Hotărârea pronunțată în cauza T-529/13, prin care Tribunalul UE a respins acțiunea în anulare introdusă împotriva Deciziei Comisiei de respingere a cererii de înregistrare a inițiativei cetățenești intitulată „Politica de coeziune pentru egalitatea regiunilor și pentru sustenabilitatea culturilor regionale”.

În prezent, toate cele trei recursuri sunt în curs pe rolul Curții.

2. Politica de securitate. NATO

Mandatul României la Summit-ul NATO de la Varșovia (8-9 iulie 2016) a fost îndeplinit, deciziile adoptate reflectând toate temele de interes național. Implicarea deosebită a României în cadrul NATO a fost recunoscută și cu ocazia vizitelor la București ale Secretarului general al NATO Jens Stoltenberg (mai 2016), pentru inaugurarea elementelor sistemului de apărare anti-rachetă *Aegis Ashore* de la Deveselu, adjunctului secretarului general al NATO, A. Vershbow (aprilie și august 2016) și R. Gotemoller (noiembrie 2016).

Ca parte a consolidării posturii de descurajare și apărare pe flancul estic, a fost decisă stabilirea unei prezențe înaintate adaptate în zona Mării Negre, fiind recunoscută importanța acestei regiuni pentru securitatea euro-atlantică în ansamblul său. Elementul central al prezenței înaintate adaptate (*tFP*) este reprezentat de Brigada Multinațională care va fi găzduită de România. S-a decis, totodată, analizarea de opțiuni pentru sporirea prezenței aliate în zonă în domeniul maritim și aerian.

NESECRET

La ministeriala NATO a apărării din octombrie 2016 au fost realizate progrese pe linia asigurării prezenței aliate înaintate adaptate, mai mulți aliați anunțând contribuții pe toate cele trei componente ale *tFP* – terestru, aerian, maritim. De asemenea, au fost adoptate noi decizii în domeniul aerian și maritim, destinate întăririi descurajării și apărării în regiunea Mării Negre, constând în utilizarea bazelor aeriene din România și Bulgaria pentru misiuni periodice de supraveghere aeriană a Mării Negre, respectiv intensificarea prezenței navelor aparținând forțelor navale permanente (*Standing Naval Forces*) în Marea Neagră. Totodată, s-a stabilit un mandat pentru Comitetul Militar, ca până la ministeriala de apărare din luna februarie 2017 să fie dezvoltate două noi propuneri privind domeniul maritim: stabilirea unui cadru combinat maritim aliat de instruire și exerciții cu participarea de nave ale statelor riverane și ale aliaților din afara regiunii Mării Negre, respectiv crearea unui element de coordonare regională maritimă, ca parte a structurii de forțe a NATO.

Alte subiecte de interes direct reflectate în deciziile Summit-ului, promovate activ de România la nivel aliat, au fost cele legate de sprijinul Alianței pentru partenerii estici (R. Moldova, Georgia, Ucraina) și declararea capacității operaționale inițiale a sistemului NATO de apărare împotriva rachetelor balistice, care a fost posibilă prin trecerea sub comanda și controlul Alianței a facilității de la Deveselu.

România a continuat cooperarea activă cu Turcia și Polonia în domeniul afacerilor strategice, cadru care contribuie la consolidarea rolului țării noastre în plan regional. Cea mai recentă întâlnire la nivel de miniștri de externe a avut loc la Ankara în august 2016 și a confirmat valoarea adăugată a acestui format și interesul statelor participante de a aprofunda dialogul, fiind convenită organizarea viitoarei reuniuni a trilateralei în România, în primăvara anului 2017.

La inițiativa României și Poloniei, a fost lansată o platformă de dialog și consultări între aliații din Europa Centrală și de Est – Bulgaria, Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Ungaria și România- care se reunește periodic, inclusiv la nivel de șefi de stat. Primul Summit în acest format (București 9) a fost găzduit de România în noiembrie 2015, contribuind la promovarea intereselor țărilor participante inclusiv în contextul Summit-ului NATO de la Varșovia, din iulie 2016. La 8 noiembrie 2016 România a găzduit și o reuniune a miniștrilor afacerilor externe din acest format, fiind marcat interesul statelor participante pentru continuarea dialogului în acest cadru, inclusiv la nivel de șefi de stat.

A continuat dialogul bilateral intens cu state membre NATO și UE. A fost instituționalizat cu Franța și Polonia un format de dialog în domeniul afacerilor strategice, care reunește ministerele de externe și ale apărării. Cu Franța, dialogul strategic a fost ridicat la nivel de ministru, prima întâlnire în formatul 2+2 (miniștrii de externe și ai apărării) având loc la 15 noiembrie a.c.. Cu Polonia, cea mai recentă reuniune în format 2+2 la nivel de secretar de stat a avut loc în septembrie 2016.

A fost aprofundat, totodată, dialogul bilateral cu Germania, inclusiv cu privire la aspecte de securitate. În perioada 13-14 octombrie a.c. s-a desfășurat la Berlin o masă rotundă româno-germană, care a reunit reprezentanți ai sectorului guvernamental și non-guvernamental, prilejuind un schimb de evaluări substanțial cu privire la principalele teme de pe agenda internațională și oportunități de cooperare româno-germane în acest context.

În planul coordonării inter-instituționale pentru implementarea obiectivelor și planului de acțiuni aferente Strategiei Naționale de Apărare a Țării, MAE a elaborat în consultare cu alte instituții abilitate în domeniu sau a contribuit la realizarea de către alte instituții a unor documente strategice destinate CSAȚ și altor structuri din cadrul Administrației Prezidențiale sau al Guvernului.

3. Parteneriatul strategic cu SUA. Relațiile cu Canada

NESECRET

Relațiile cu SUA au continuat să fie unul dintre reperele fundamentale ale politicii externe. Consolidarea și dezvoltarea Parteneriatului Strategic bilateral, în special a dimensiunii sale economice, au constituit în 2016 una dintre prioritățile Guvernului României.

A fost menținut un intens dialog politico-diplomatic. În perioada 22-25 mai 2016, prim-ministrul României a efectuat o vizită în SUA, în cadrul căreia a avut o întrevedere cu vicepreședintele SUA. Vizita a permis continuarea dialogului politico-diplomatic bilateral marcat de convorbirile cu adjunctul secretarului de stat și adjunctul secretarului apărării (11 mai), precum și cu asistentul pentru Europa și Eurasia al secretarului de stat (17 ianuarie), în timpul vizitelor acestora în România. Vizita a fost o nouă etapă din procesul de construcție a unui parteneriat economic care să completeze parteneriatul de securitate, pe baza oportunităților de afaceri pe care le oferă în special sectoarele energie, auto, tehnologia informației, agricultura și industria alimentară din România. Prim-ministrul a purtat convorbiri cu secretarii pentru comerț și agricultură și cu reprezentanți ai mediului de afaceri. Printre contactele cu reprezentanții unei serii de companii americane s-a numărat și întrevederea cu *CEO*-ul companiei *Ford Motor* pentru discutarea posibilităților de dezvoltare a afacerilor acestei companii în România.

În cadrul celei de-a cincea sesiuni a Dialogului Strategic și a *Task Force*-ului România-SUA, organizată la Washington la 26 septembrie 2016, au fost trecute în revistă rezultatele Parteneriatului Strategic bilateral în perioada 2011-2016, și au fost convenite prioritățile și acțiunile de cooperare bilaterală strategică în perioada care urmează. Cu ocazia sesiunii a fost adoptată și o Declarație comună, care reamintește importanța Parteneriatului Strategic, notează principalele domenii în care s-au făcut progrese până în prezent (anticorupție, securitate/apărare) și menționează o listă de proiecte/domenii de cooperare prioritare pentru perioada următoare: energie, educație/cercetare, asistență pentru dezvoltare, apărare, lupta împotriva terorismului, securitate cibernetică, comunicare strategică. Declarația exprimă, totodată, sprijinul pentru finalizarea Parteneriatului Transatlantic pentru Comerț și Investiții - *TTIP*, respectiv pentru includerea României în programul *Visa Waiver*.

A fost instituit Dialogul pentru Dezvoltare România-SUA, ca urmare a încheierii Memorandumului de înțelegere cu privire la cooperarea în domeniul dezvoltării între Ministerul Afacerilor Externe și Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (*USAID*) la 25 mai 2016. Prima sesiune a avut loc la 17 noiembrie 2016 la Washington. Discuțiile între cele două delegații, conduse de secretarul de stat din MAE pentru analiză politică și relația cu Parlamentul din MAE și administratorul *USAID*, s-au concentrat pe oportunitățile de cooperare comună în statele din Europa de Est, Caucaz și Balcanii de Vest. Au fost stabilite principalele linii de cooperare comună în Republica Moldova pentru perioada imediat următoare, în domenii precum energia, agricultura, siguranța alimentară, buna guvernare, patrimoniul hasidic. A avut loc un schimb de experiență inter-instituțională, transfer de expertiză și bune practici între MAE și *USAID*, în contextul constituirii unei agenții de cooperare pentru dezvoltare în cadrul MAE.

În domeniul relațiilor economice bilaterale, a avut loc un dialog intens la diferite niveluri, inclusiv al prim-ministrului și viceprim-ministrului, cu secretarii americani pentru comerț, energie și agricultură și cu reprezentanți ai unor mari companii americane, inclusiv cu Consiliul Americano-Român de Afaceri, pe tema comerțului bilateral și investițiilor americane în România. A fost actualizat și a continuat implementarea Planului național pentru buna guvernare în economie, în parteneriat cu Departamentul Comerțului al SUA. Ca urmare a negocierilor purtate cu viceprim-ministrul pentru economie, compania americană *Ford Motor* a anunțat la 22 martie 2016 decizia de a continua în 2017 investițiile la fabrica pe care o deține în Craiova. Au avut loc o misiune comercială agricolă a Departamentului Agriculturii și o misiune comercială a Conferinței guvernatorilor și premierilor din regiunea Marilor Lacuri în România. A continuat cooperarea bilaterală în realizarea segmentului românesc al conductei de gaz Bulgaria-România-Ungaria-Austria și a conductei Marea Neagră-Podișor, precum și în domeniul conservării energiei.

NESECRET

Momentul major al cooperării bilaterale în domeniul apărării și securității l-a constituit declararea, la 12 mai 2016, a capacității operaționale a sistemului de apărare antirachetă *Aegis Ashore* de la Baza militară din Deveselu, principalul proiect strategic de cooperare bilaterală de după 2011. Dialogul bilateral în domeniu a continuat cu reuniunea anuală a Grupului România-SUA la nivel înalt pe probleme de apărare, care a avut loc la Washington, la 27 septembrie 2016, și cu cea de-a patra sesiune a dialogului la nivel de Stat Major General (*Joint Staff Talks*), la 1 martie 2016, la Comandamentul Forțelor Armate ale SUA dislocate în Europa (*EUCOM*) din Stuttgart, Germania.

În perioada de referință, prim-ministrul român a efectuat o vizită de lucru în Canada (iunie 2016), ocazie cu care a avut întrevederi cu omologul canadian, precum și cu o serie de înalți oficiali canadieni. Vizita a marcat prima întrevedere bilaterală româno-canadiană la nivel de prim-ministru în ultimii zece ani și a reprezentat un demers la nivel înalt în sprijinul liberalizării vizelor de către Canada pentru toți cetățenii români.

4. Republica Moldova

În perioada de referință s-a reușit resetarea pragmatică a relațiilor cu Republica Moldova în spirit european, punându-se accent pe repornirea procesului de reformă, recredibilizarea parcursului european și deblocarea finanțării internaționale. România s-a afirmat ca un partener esențial în promovarea politicilor UE și NATO cu privire la R. Moldova.

S-a consolidat Parteneriatul strategic bilateral. Între principalele acțiuni derulate pentru consolidarea parteneriatului strategic dintre cele două țări s-au înscris: vizita prim-ministrului R. Moldova la București, alături de o delegație guvernamentală (ianuarie 2016), vizita prim-ministrului României în R. Moldova (24-25 august 2016), a IX-a sesiune a Comisiei mixte interguvernamentale de colaborare economică (3-4 noiembrie 2016, Chișinău), prima ediție a Forumului România-R. Moldova în domeniul justiției (Chișinău, 10 – 11 noiembrie 2016), vizitele în România ale ministrului muncii, protecției sociale și familiei (17 noiembrie 2016), ministrului apărării (29-30 septembrie 2016) și șefei Biroului pentru relații cu diaspora al Cancelariei de Stat a R. Moldova (26-27 septembrie 2016), organizarea pentru prima dată a unei întâlniri comune a Comisiei Naționale de Drept Internațional Umanitar din România și a Comitetului național de consultanță și coordonare a punerii în aplicare a dreptului umanitar din R. Moldova (13 octombrie 2016, București).

Pe planul consolidării stabilității financiare a R. Moldova, România a eliberat la 24 august 2016 prima tranșă, de 60 mil. euro, din împrumutul de 150 de milioane de euro, contribuind la depășirea unei perioade critice din punct de vedere financiar pentru R. Moldova. Îndeplinirea măsurilor solicitate pentru eliberarea primei tranșe a facilitat sprijinul financiar internațional și încheierea Acordului tehnic cu FMI, urmată de aprobarea acestuia de către Board-ul FMI la 7 noiembrie 2016.

În domeniul dezvoltării infrastructurii pentru creșterea nivelului de securitate energetică a R. Moldova, România a acționat pentru inițierea și derularea unor proiecte privind interconexiunile de energie electrică și gaze naturale. În vederea elaborării proiectului tehnic pentru Gazoductul Ungheni-Chișinău, România a acordat un grant de 550.000 de euro (din creditul nerambursabil de 100 milioane euro oferit de Guvernul României).

La 4 noiembrie 2016 a avut loc ceremonia de inaugurare a sediului „Dadiani” al Muzeului Național de Artă al R. Moldova, lucrările fiind finalizate cu sprijinul financiar al MAE, în sumă de 1 mil.euro.

În perioada 19–30 septembrie 2016 s-a derulat la București programul de instruire în diplomație și relații internaționale pentru diplomați și funcționari publici din R. Moldova (organizat de Institutul Diplomatic Român în colaborare cu MAE și finanțat din fondurile de asistență pentru dezvoltare).

NESECRET

România a avut o ofertă consistentă de burse și mobilități pentru studenți și profesori. În anul de învățământ 2015-2016, au fost disponibile pentru cetățenii din R. Moldova 1.500 de locuri la liceu, 2.800 de locuri la licență, 550 la masterat, 125 la doctorat și 25 la rezidențiat.

A fost încheiat Programul de cooperare între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova (prin schimb de scrisori între miniștrii afacerilor externe, semnate la București, 2 septembrie și Chișinău, 16 septembrie 2016), prin care se alocă suma de 3 milioane euro pentru continuarea proiectelor de investiții în infrastructura preșcolară (83 de grădinițe).

La 7 noiembrie 2016 au fost finalizate procedurile de achiziție a primelor 96 de microbuze ce vor fi donate R. Moldova pentru transportul elevilor.

În mobilizarea sprijinului internațional pentru parcursul european al R. Moldova, în perioada 16-17 iunie 2016 a avut loc vizita comună la Chișinău a ministrului de externe român, împreună cu secretarul de stat pentru afaceri europene din MAE al Franței. R. Moldova a făcut obiectul discuțiilor în toate întâlnirile pe care Înaltul Reprezentant al UE pentru afaceri externe și politică de securitate le-a avut la București (7 octombrie 2016). În comunicatul comun al reuniunii miniștrilor de externe din state ale Europei Centrale și de Est (Formatul București, 8 noiembrie 2016), este reiterat sprijinul pentru integritatea teritorială, independența și suveranitatea R. Moldova și aspirațiile sale europene.

În cadrul coordonării cu SUA în livrarea asistenței pentru dezvoltare în R. Moldova, cu prilejul celei de a V-a reuniuni a *Task-Force*-ului pentru implementarea Declarației comune privind Parteneriatul Strategic pentru secolul XXI între România și SUA, s-a convenit continuarea cooperării în ceea ce privește promovarea programelor comune de dezvoltare și asistență tehnică pentru R. Moldova.

S-a acționat pentru un dialog regulat cu interlocutori relevanți în raport cu R. Moldova. Au făcut vizite la București Reprezentantul special al Președinției-în-Exercițiu a OSCE pentru procesul reglementării transnistrene (17-18 octombrie 2016), șeful misiunii OSCE în R. Moldova (2 noiembrie 2016) și șeful Delegației UE în R. Moldova (2-3 noiembrie 2016).

5. Relațiile cu statele din vecinătate

5.1 Cooperarea politică și economică cu statele din Balcanii de Vest

În 2016, obiectivele MAE în raport cu Balcanii de Vest au fost subsumate consolidării relațiilor bilaterale cu aceste state și asistenței oferite acestora în parcursul euro-atlantic. Astfel, au fost intensificate vizitele și întrevederile în cadru bilateral și regional:

- la 25 martie 2016, la București, ministrul român de externe a avut convorbiri cu ministrul de externe din Bosnia și Herțegovina, aflat în vizită oficială, prilejuită de împlinirea a 20 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice bilaterale (1 martie 2016) și de depunerea de către Bosnia și Herțegovina a cererii de aderare la UE (15 februarie 2016). Vizita a marcat relansarea dialogului politico-diplomatic la nivel înalt și a prilejuit reiterarea susținerii părții române pentru a perspectiva europeană a Bosniei și Herțegovinei.

- între 21-23 februarie 2016, s-a aflat la București negociatorul-șef al Serbiei pentru aderarea la UE, în scopul discutării stadiului negocierilor de aderare, a perspectivelor cooperării în domeniul afacerilor europene, a cooperării bilaterale în domeniul minorităților naționale, a crizei migrației și a alinierii Serbiei la Politica Externă și de Securitate Comună a UE.

Prim-ministrul României a participat, la 10 noiembrie 2016, la Timișoara, la o întâlnire de lucru cu premierul R. Serbia, fiind abordate teme precum consolidarea relației economice și a contactelor româno-sârbe, intensificarea dialogului în problematica comunităților românești, încurajarea parcursului european al R. Serbia. Cei doi prim-miniștri au fost însoțiți fiecare de delegații ministeriale. S-au semnat *Declarația comună privind sprijinul României pentru integrarea europeană a Serbiei, Protocolul între Ministerul Afacerilor Interne din România și Ministerul*

NESECRET

Afacerilor Interne din Republica Serbia privind constituirea și activitățile patrurilor comune de-a lungul frontierei de stat comune și Declarația comună în domeniul muncii și al politicilor sociale.

În 2016 a avut loc o întâlnire a ministrului delegat pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni cu omologul din Serbia.

- la 2 februarie 2016, la Sofia, în marja ministerialei informale SEECP, ministrul român de externe a avut o întrevedere cu omologul macedonean.

- la invitația Președintelui Senatului, la 4 octombrie 2016, la București, Președintele Parlamentului din Muntenegru a participat la votul din plenul Senatului României pentru aprobarea Legii de Ratificare a Protocolului de Aderare a Muntenegrului la NATO. La 6 octombrie 2016, ministrul afacerilor externe l-a primit pe negociatorul-șef și secretar de stat pentru integrare europeană în ministerul de externe muntenegrean, care participa la lucrările Forumului Aspen de la București.

- pe planul cooperării regionale, la 2 februarie 2016, la Sofia, ministrul român de externe a participat la reuniunea informală a miniștrilor afacerilor externe din statele participante la Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP), care a avut scop realizarea unui schimb de opinii privind evoluțiile recente din sud-estul Europei și stadiul proceselor de integrare europeană și euro-atlantică ale statelor din regiune. Au mai fost abordate teme de actualitate de pe agenda europeană și regională, precum securitatea energetică și migrația. La 31 mai 2016, la Praveț-Bulgaria, ministrul de externe a participat la reuniunea miniștrilor afacerilor externe din statele participante la SEECP. S-a discutat despre evoluția situației din regiunea sud-est europeană și despre stadiul proceselor de integrare europeană și euro-atlantică ale statelor aspirante. S-a dezbătut și andosat textul „Declarației comune la a 20-a aniversare a SEECP”, adoptată la Summit-ul din 1 iunie 2016. La 22 septembrie 2016, la New York, în timpul Sesiunii Adunării Generale a ONU, ministrul de externe a participat la prima reuniune informală din mandatul PiE Croației croată a miniștrilor de externe din statele SEECP. Discuțiile s-au concentrat asupra posibilităților de intensificare a cooperării în plan regional și concretizării perspectivei integrării europene a statelor din zonă.

5.2 Regiunea Mării Negre

În abordarea problematicii regiunii Mării Negre, activitatea MAE în anul 2016 a fost caracterizată de prevalența temelor strategice, preluate inclusiv pe agenda NATO și a UE. În procesul de elaborare a Strategiei Globale de Politică Externă și Securitate a UE, diplomația română a promovat, inclusiv prin evenimente de dezbatere internațională special dedicate, interesele și evaluările proprii privind impactul evoluțiilor din regiune asupra securității UE, ceea ce a dus la preluarea unor elemente importante în textul final al Strategiei. România s-a implicat simultan, cu același activism, și în continuarea proceselor de cooperare specifice regiunii și în creșterea implicării UE în zonă, în principal prin implementarea Sinergiei Mării Negre.

În 2016, România a continuat implicarea în OCEMN, în special în direcția eficientizării organizației și a obținerii de rezultate în proiecte concrete – de exemplu, pentru evaluarea îndeplinirii obiectivelor Agendei economice pentru un parteneriat întărit, inițiativă sub PiE a României din 2015. A fost reînnoit angajamentul de continuare a implementării proiectelor majore de infrastructură regionale - cu precădere, autostrada inelară a Mării Negre și dezvoltarea Magistralelor Maritime la Marea Neagră. A continuat promovarea creșterii interacțiunii OCEMN-UE. S-a lansat dezbaterea privind summitul aniversar al OCEMN la împlinirea, în 2017, a 25 de ani de la înființare.

MAE a sprijinit, politic și financiar, alături de Comisia Europeană, potrivit unei practici deja consacrate, organizarea celei de a 9-a ediții a Forumului ONG-urilor din zona Mării Negre, în parteneriat cu FOND (Varna, 30 octombrie – 2 noiembrie 2016).

Pentru promovarea obiectivelor de democratizare, consolidare a statului de drept și întărire a cooperării la nivel non-guvernamental din regiunea Mării Negre, MAE a susținut, și în 2016, activitatea *German Marshall Fund/Black Sea Trust* la București.

5.3 Relațiile cu state din vecinătatea estică și Federația Rusă

5.3.1 În 2016, pe planul relațiilor cu Ucraina, s-a avut în vedere:

- consolidarea relațiilor bilaterale și atingerea unui nivel intens de cooperare prin marcat de vizita șefului statului ucrainean la București (21 aprilie) și de semnarea, cu acest prilej, a Protocolului de relansare a Comisiei Mixte Prezidențiale Româno-Ucrainene; vizitele comune ale miniștrilor de externe la Sighetu Marmăției și Solotvino (6 mai și 29 octombrie), operaționalizarea Consulatului României la Solotvino (31 octombrie 2016);
- deținerea poziției de națiune-lider în cadrul Fondului de sprijin al NATO pentru Ucraina în domeniul apărării cibernetice (TFCD), având ca sarcină dirijarea întregului proces de dezvoltare și implementare a TFCD și asigurarea coerenței tuturor stagiilor de execuție, precum și identificarea potențialilor contribuitori - România a contribuit cu suma de 500.000 de euro la acest Fond;
- furnizarea de expertiză și asistență tehnică în cadrul procesului de reforme din Ucraina, cu accent pe: combaterea corupției, reforma justiției, reforma sectorului civil de securitate, protecția copilului.

5.3.2 În relațiile cu Georgia, România și-a asumat în continuare, în anul 2016, un rol important în susținerea agendei euro-atlantice a Georgiei, respectiv a agendei de asociere politică și integrare economică a Tbilisiului cu UE, pledând în mod constant, la nivelul UE, pentru o decizie favorabilă în ceea ce privește liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii georgieni. Intrarea în vigoare la 1 iulie 2016 a Acordului de asociere UE–Georgia, alături de Acordul de asociere UE-R. Moldova, a reprezentat un moment politic semnificativ în relația Uniunii cu cei mai angajați parteneri din Vecinătatea Estică, și îndeplinirea unui obiectiv prioritar al României.

Dialogul politico-diplomatic bilateral a avut o dinamică susținută, între momentele marcante ale acestuia înscriindu-se întrevăderea bilaterală a miniștrilor de externe din marja ministerialei NATO (19 mai), vizitele reciproce la nivel de miniștri ai apărării (București, 6-8 aprilie), afacerilor interne (București, 25-26 aprilie), justiției (Tbilisi, 27-28 iulie), precum și schimbul de experiență pe linia Agenției Naționale de Integritate. A fost încheiat Acordul de cooperare între Ministerele Justiției din România și Georgia pentru valorificarea expertizei României în lupta împotriva corupției și pentru pregătirea funcționarilor responsabili de problematica afacerilor europene. În privința asistenței pentru dezvoltare, România a implementat, în colaborare cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, două proiecte în Georgia, vizând sprijinirea punerii în practică a Acordului de Asociere cu UE, respectiv în domeniul cooperării pentru pace. Valoarea totală a sumei alocate de România celor două proiecte a fost de 74.240 euro.

România a rămas principalul contributor cu personal la activitatea Misiunii civile de monitorizare a UE (EUMM), pentru implementarea Acordului în 6 puncte care a încheiat ostilitățile militare din luna august 2008. Ambasada României la Tbilisi a îndeplinit cu succes atribuțiile aferente celui de al doilea an al celui de al doilea mandat consecutiv în calitate de Punct de Contact NATO în Georgia.

5.3.3 În relațiile cu Rusia, a fost respectată logica *dual track approach*. România a susținut prelungirea regimului de sancțiuni instituit la nivel UE și de către alți parteneri, după anexarea ilegală a Peninsulei Crimeea în luna martie 2014 și destabilizarea situației în Donbas. Prin aplicarea acestui regim se urmărește determinarea unei decizii a F. Ruse de a reveni la respectul pentru principiile și normele fundamentale de drept internațional. În consonanță cu linia de acțiune convenită cu partenerii din UE și NATO, precum și din rațiuni legate de imperativul generării unei atmosfere de predictibilitate, dialogul bilateral a fost circumscris domeniilor care nu generează controverse legate de limitările actualului context.

La Sinaia, la 24-26 martie 2016, a avut loc sesiunea a 4-a a Comisiei comune româno-ruse pentru studierea problemelor izvorâte din istoria bilaterală, inclusiv Tezaurul României. În registru similar, la 25 octombrie 2016, la Rossoșka (Volgograd) s-a desfășurat ceremonia de reînhumare a osemintelor a 594 de militari români căzuți în luptele de la Stalingrad din al Doilea Război Mondial în primul cimitir român de război de pe teritoriul rus (inaugurat în luna octombrie 2015).

6. Relațiile cu statele de pe alte continente

6.1 Relațiile cu statele din Orientul Mijlociu și Africa

În 2016, în cadrul MAE, s-au pregătit dosarele necesare desfășurării următoarelor acțiuni:

- vizitele Președintelui României în Israel (vizită de stat) și în Palestina (vizită oficială), în perioada 6-11 martie 2016;
- convorbirile prim-ministrului cu președintele Egiptului (New York, 20 septembrie 2016);
- convorbirile prim-ministrului cu omologul palestinian (New York, 21 septembrie 2016);
- convorbirile ministrului de externe cu miniștrii de externe din Tunisia (București, 27 octombrie 2016), Iran (Teheran, 1-2 martie și București, 9 noiembrie 2016), Iordania (Amman, 16 noiembrie 2016), Israel (Ierusalim, 16-17 noiembrie 2016);
- întâlnirile ministrului de externe cu Grupul șefilor de misiune africani (București, 25 aprilie 2016) și Grupul șefilor de misiune arabi (București, februarie 2016);
- participarea ministrului de externe la reuniunea ministerială a Coaliției Globale Anti-Daesh (Washington 21 iulie 2016);
- convorbirile ministrului de externe cu miniștrii de externe din Africa de Sud, Kenya, Libia, Mozambic, Senegal și Oman, precum și cu secretarul general al Organizației Conferinței Islamice și secretarul general al Ligii Statelor Arabe (New York, 19-24 septembrie 2016);
- participarea secretarului de stat pentru afaceri globale din MAE la Conferința organizată în memoria fostului ministru de externe saudit Saoud al-Faisal (Riad, 23-25 aprilie 2016) și întrevederile cu secretarul general al Consiliului de Cooperare al Golfului (24 aprilie 2016) și cu un adjunct al ministrului de externe din Arabia Saudită (25 aprilie 2016);
- participarea secretarului de stat pentru afaceri globale la „Conferința internațională de sprijin și de promovare a investițiilor – Tunisia 2020”, în perioada 29-30 noiembrie 2016;
- participarea secretarului de stat pentru afaceri globale la cea de-a patra reuniune ministerială Uniunea Europeană – Liga Statelor Arabe, 20 decembrie 2016;
- vizita la București a unui adjunct al ministrului de externe din Iran (11-12 iulie 2016);
- vizita unui subsecretar de stat din MAE al Sudanului (București, 18-19 octombrie 2016);
- vizita la București a delegației Grupului de prietenie cu România din Parlamentul Algeriei (3-6 octombrie 2016), care a întreprins și o vizită la MAE;
- participarea secretarului de stat pentru afaceri globale la a 25-a reuniune a Consiliului Ministerial Uniunea Europeană-Consiliul de Cooperare al Golfului (CCG) (Bruxelles, 18 iulie 2016) și întrevederea cu reprezentantul special al ministerului francez de externe pentru Procesul de Pace pentru Orientul Mijlociu;
- asigurarea de către secretarul de stat pentru afaceri globale a coordonării politice și operaționale naționale pentru implementarea deciziilor în domeniul migrației adoptate la nivel înalt, cu prilejul Summit-ului de la La Valletta (11-12 noiembrie 2015), precum și gestionarea cooperării în domeniul migrației cu 5 state africane, considerate prioritare de Bruxelles (Nigeria, Etiopia, Senegal, Mali și Niger);
- participarea României la Grupul de lucru pentru construcție instituțională din cadrul Inițiativei franceze de pace pentru Procesul de Pace pentru Orientul Mijlociu;
- coordonarea implementării Programului de formare profesională a diplomaților din Orientul Mijlociu, organizat de Institutul Diplomatic Român prin PNUD, 10-14 octombrie 2016;
- coordonarea implementării cursului de formare pentru 12 diplomați palestinieni în domeniul consular și al protecției misiunilor diplomatice, organizat de Centrul de Instruire pentru Personalul Consular (CIPC), în perioada 10-14 octombrie 2016;
- constituirea, sub egida MAE, a unui grup de experți (MAI, MJ, MEN) pentru analizarea, amendarea sau completarea cadrului juridic bilateral româno-iranian (mai 2016);
- semnarea *Protocolului privind stabilirea de consultări între Guvernul României și Guvernul Republicii Africa de Sud* (21 septembrie 2016, New York).

6.2 Relațiile cu state din regiunea Asia-Pacific

Relațiile cu Asia au beneficiat de o atenție reînnoită și de revitalizarea diplomației economice. Au avut loc:

- vizita oficială a prim-ministrului în R.S. Vietnam, la 21 de ani de la precedentă, concretizată prin semnarea unor programe de cooperare inter-ministeriale în domeniile culturii, educației, a unor MoU-uri între Transelectrica S.A. și *VietNam Electricity* (energie), Transgaz S.A. și *Petrovietnam* (transportul de gaze), respectiv între camerele de comerț naționale, ca și stabilirea unui Plan de Acțiuni cu o pronunțată componentă economică;
- semnarea Programului de cooperare în domeniile educației, științei și culturii între Guvernul României și Guvernul Mongoliei, urmare a participării prim-ministrului român la cel de-al XX-lea Summit *ASEM* de la Ulaanbaatar și a întâlnirii sale cu omologul mongol;
- întrevederile ministrului afacerilor externe cu omologii din R. Coreea și India, în marja Adunării Generale a ONU;
- dinamizarea relațiilor cu Indonezia (vizită oficială, cu semnarea unui MoU între camerele de comerț naționale și agrearea reluării lucrărilor Comisiei Mixte de cooperare economică în 2017) și cu țările *ASEAN* (participarea ministrului la reuniunea ministerială UE-*ASEAN*, Bangkok, întrevederi bilaterale cu Brunei, Cambodgia, Laos, Myanmar, Malaysia (inclusiv un nou demers în sprijinul cetățenilor români condamnați pentru trafic de droguri), Singapore, secretarul general al *ASEAN*;
- intensificarea cooperării cu R. P. Chineză: inițierea procedurilor de aderare a României la Banca Asiatică pentru Investiții în Infrastructură (*AIIB*); lansarea Centrului pentru Dialog și Cooperare în Domeniul Energiei (*CDCDE*) în contextul formatului de cooperare China-Europa Centrală și de Est; participarea premierului la Summit-ul China-*ECE* de la Riga; consultări la nivel de secretar de stat (București, septembrie);
- sporirea contactelor diplomatice cu Pakistanul: întrevederea primului ministru/ministrului afacerilor externe cu președintele Adunării Naționale; întrevederea miniștrilor afacerilor externe în marja summit-ului *ASEM* (Ulaanbaatar); instituționalizarea rundelor de consultări pe linia MAE la nivel de secretar de stat;
- întâlnirile ministrului de externe/secretarului de stat pentru afaceri globale cu Grupul șefilor de misiune asiatici (București, 25 februarie, 30 mai, respectiv 15 decembrie 2016).

6.3 Relațiile cu statele din America Latină și Caraibe

În iunie 2016, România a obținut statutul de observator la Alianța Pacificului. Acest statut are potențialul de a conecta România la una din cele mai mari piețe economice ale continentului.

Cu ocazia participării la Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe UE-*CELAC* (Santo Domingo, 24-26 octombrie 2016), secretarul de stat pentru afaceri globale a avut întrevederi cu ministrul afacerilor externe al Columbiei și cu omologii din Brazilia, Cuba, Peru, R. Dominicană și Mexic, fiind prefigurate agendele viitoarelor contacte politico-diplomatice, precum și domeniile prioritare de cooperare bilaterală.

7. Diplomația multilaterală

7.1 Organizația Națiunilor Unite și instituțiile specializate

La MAE s-au pregătit dosarele pentru:

- participarea Președintelui României la ceremonia de intrare a României în Organizația Europeană pentru Cercetare Nucleară (Geneva, 5 septembrie 2016);
- participarea prim-ministrului la segmentul la nivel înalt al celei de-a 71-a sesiuni a Adunării Generale a ONU (New York, 19-24 septembrie 2016);
- participarea ministrului de externe la *Summit-ul ONU privind fluxurile mari de migrați și refugiați* (New York, 18 septembrie 2016);

NESECRET

- vizita secretarului general al Organizației Mondiale a Turismului (23-24 iunie 2016);
- vizita directorului general al Organizației pentru Dezvoltare Industrială a Națiunilor Unite (București, 16 martie 2016);
- vizita președintelui Uniunii Inter-parlamentare (București, 18-19 aprilie 2016);
- vizita directorului general al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (București, 18-19 octombrie 2016);
- semnarea Acordului de la Paris în domeniul schimbărilor climatice (22 aprilie 2016); la 28 septembrie, MAE s-a implicat în adoptarea de către Guvernul României a proiectului de lege în vederea ratificării Acordului.

În cadrul ONU, s-au concretizat:

- organizarea de către Oficiul Înalțului Comisar ONU pentru Drepturile Omului, la inițiativa României, a primei reuniuni a Forumului pentru Drepturile Omului, Democrație și Statul de Drept (21-22 noiembrie 2016);
- declanșarea procedurii de aderare la sistemul United Nations Disaster Assessment and Coordination.

A crescut prezența României în organe de conducere și organisme ONU, prin obținerea calităților de:

- membru în Comitetul ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale;
- membru în Comisia ONU de Drept Internațional, la alegerile din cadrul Adunării generale a ONU, la 3 noiembrie 2016;
- membru al Consiliului Economic și Social al Națiunilor Unite (der la 1 ianuarie 2018); membru al Consiliul Uniunii Poștale Universale și în Consiliul pentru Operațiuni Poștale.

În 2016, România a continuat participarea cu personal militar, de poliție și de protecție în opt operațiuni de menținere a păcii sub egida ONU, desfășurate pe patru continente (Afganistan, Cipru, RD Congo, Coasta de Fildeș, Haiti, Kosovo, Liberia, Sudanul de Sud).

Prin colaborarea dintre MAE și SPP, România și-a consolidat rolul de protagonist în pregătirea personalului de specialitate ONU, într-un domeniu de nișă, cel al protecției înalților oficiali, prin continuarea cursurilor de pregătire din cadrul Centrului de Excelență pentru Protecție și Securitate de la București.

7.2 Activitatea la Consiliul Europei și în domeniul promovării drepturilor omului

7.2.1. Implicarea în domeniul drepturilor omului a rămas o dimensiune tematică prioritară a diplomației multilaterale românești și în 2016. MAE a participat, la nivel de secretar de stat, la cele două reuniuni ministeriale ale Consiliului Europei organizate în 2016: reuniunea ordinară a Comitetului de Miniștri, din 18 mai, de la Sofia ; reuniunea informală pe tema situației din Turcia, din 7 septembrie, de la Strasbourg.

MAE a participat la Conferința cu titlul “Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale: un instrument-cheie pentru gestionarea diversității prin intermediul drepturilor minorităților”.

La 23 mai 2016, România a depus instrumentul de ratificare al Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), convenția intrând în vigoare la data de 1 septembrie 2016. Ministerul Afacerilor Externe, alături de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, a fost co-inițiator al memorandumurilor privind semnarea, respectiv ratificarea Convenției.

La 7 octombrie 2016, Ministerul Afacerilor Externe, împreună cu Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse din cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice a organizat o dezbatere pe tema combaterii violenței împotriva femeii și a violenței domestice - exemple de bune practici, precum și provocări în implementarea Convenției de la Istanbul. La eveniment au fost invitați să participe reprezentanți ai Parlamentului și societății civile. Au susținut intervenții și reprezentanți ai unor ambasade ale unor state membre ale Consiliului Europei cu experiență în implementarea Convenției.

7.2.2 Exercițarea prerogativelor de Agent Guvernamental în procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului (AGCEDO)

7.2.2.1. În relațiile cu CEDO

În 2016, în cadrul AGCEDO au fost înregistrate și gestionate 2084 de cauze, număr de 2,5 ori mai mare decât numărul cauzelor comunicate de către CEDO în 2015. Totalul cauzelor împotriva României pendinte în fața Curții la 30 octombrie 2016 se ridică la 6500.

În același timp, în 2016 au fost soluționate 723 cauze, din care 86 au fost respinse ca inadmisibile sau vădit neîntemeiate, 33 au fost radiate de pe rol urmare lipsei de interes a reclamanților iar în 372 cauze AGCEDO a reușit soluționarea pe cale amiabilă sau prin declarație unilaterală. Alte 232 de cauze au fost soluționate prin hotărâri (în număr de 63) ce au constatat încălcarea unui drept sau a unei libertăți fundamentale.

În perioada relevantă (2 martie a.c., 28-29 iunie a.c., respectiv 30 noiembrie a.c.) au avut loc trei audieri publice în fața Curții, în cauzele *Parohia greco-catolică Lupeni ș.a. împotriva României* și *Bărbulescu împotriva României* (aflăte pe rolul Marii Camere a CEDO) și *Al Nashiri împotriva României*.

7.2.2.2 În procedura execuțională în fața Comitetului Miniștrilor (CM) al Consiliului Europei

Durata excesivă a procedurilor judiciare

Printr-o decizie din iunie 2016, CM a decis închiderea supravegherii executării hotărârilor CEDO în 80 de cauze din grupul de cauze *Stoianova și Nedelcu*, privind durata excesivă a procedurilor judiciare, pe baza informațiilor transmise cu privire la măsurile legislative adoptate pentru soluționarea problemei duratei excesive, la sistemul de monitorizare pus în practică pentru a urmări efectele acestor măsuri, precum și la primele rezultate înregistrate în acest sens.

Decizia a luat act cu satisfacție de măsurile adoptate de autorități și le-a încurajat să continue eforturile de monitorizare în domeniu.

NOTĂ: În acest domeniu, CEDO a pronunțat hotărâri în peste 80 de cauze românești, în care a sancționat durata excesivă a procedurilor judiciare. În plus, printr-o hotărâre din noiembrie 2013 (*Vlad și alții*), CEDO a considerat că durata procedurilor reprezintă o problemă structurală pentru sistemul judiciar român.

Relele tratamente aplicate de către agenții statului și efectivitatea anchetei penale desfășurate în legătură cu acestea

Supravegherea executării hotărârilor pronunțate de CEDO în grupul de cauze *Barbu Anghelescu împotriva României*, ce viza relele tratamente aplicate reclamanților atunci când aceștia se aflau sub responsabilitatea forțelor de ordine, precum și ineficiența anchetelor referitoare la acuzațiile de rele tratamente, a fost închisă printr-o decizie a CM din iunie 2016.

CM a luat act cu satisfacție de informațiile transmise și măsurile adoptate pentru executarea grupului, privind garanțiile fundamentale prevăzute de legislație împotriva relelor tratamente, măsurile vizând garantarea eficienței anchetelor, prevederile legislative și administrative privind prevenirea relelor tratamente din motive rasiale, formarea profesională practică a membrilor forțelor de ordine și a încurajat autoritățile naționale să continue eforturile.

NOTĂ: Acest grup, conținând 36 de cauze, vizează relele tratamente aplicate reclamanților atunci când aceștia se aflau sub responsabilitatea forțelor de ordine (unele dintre acestea conducând chiar la deces), precum și ineficiența anchetelor referitoare la acuzațiile de rele tratamente (din cauza duratei acestora, a legăturilor ierarhice sau instituționale care existau între autoritățile însărcinate cu ancheta și persoanele acuzate, a omisiunilor autorităților în administrarea probelor și/sau deficiențele examenelor medicale efectuate asupra reclamanților). O parte din aceste cauze privesc și motivele rasiale aflate la originea relelor tratamente aplicate unui reclamant de etnie romă și/sau neîndeplinirea de către autorități a obligației lor de a efectua o anchetă privind eventuale motive rasiale pentru astfel de incidente.

Problematica discriminării romilor

Hotărârile CEDO a căror executare a fost supravegheată în acest grup vizează consecințele violențelor cu caracter rasial ce au avut loc în anul 1993, în localitatea Hădăreni-Mureș, îndreptate

NESECRET

împotriva locuitorilor de origine romă, care au condus la moartea unor persoane și incendierea sau distrugerea mai multor locuințe ale romilor.

Față de măsurile luate de autorități în scopul combaterii discriminării, prevenirii conflictelor, stimulării participării romilor la viața comunității locale, reabilitării locuințelor și infrastructurii și având în vedere și obligați asumată de Guvern de a finanța construcția în Hădăreni a unui centru medical și a unui obiectiv economic, la reuniunea din martie 2016, CM a decis închiderea supravegherii executării acestui grup de cauze. De o apreciere deosebită din partea Comitetului s-a bucurat decizia autorităților de a continua monitorizarea atentă a situației din Hădăreni.

7.3 Președinția-în-exercițiu a Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului - *IHRA*

În perioada martie 2016–martie 2017, România deține Președinția-în-exercițiu a Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului - *IHRA*. Prin activitățile derulate în exercitarea mandatului în cursul anului 2016, PiE *IHRA*, România și-a consolidat rolul de actor regional vocal pe dimensiunea respectării drepturilor omului. Programele președinției României (formare pentru polițiști și magistrați pe tema combaterii antisemitismului și discriminării, accent pe educația despre Holocaust prin mijloace clasice și neconvenționale, cooperarea cu Teatrul Evreiesc de Stat din București) individualizează țara noastră ca un stat central-european solid și consistent apărător al valorilor de bază ale democrației europene.

Un succes major îl reprezintă agreearea definiției de lucru a antisemitismului la plenara *IHRA* de la București din 23-26 mai 2016, iar la plenara de la Iași din 7-10 noiembrie 2016 s-au cristalizat eforturile continue ale *IHRA* în consolidarea relațiilor cu Vaticanul (conferința programată pentru februarie 2017), cu OSCE (urmare Declarației comune din 2 august 2016 despre siturile roma), cu UNESCO (masa rotundă din 6 decembrie 2016), cu Franța și Comisia Europeană.

7.4 Activitatea în Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa

În cadrul OSCE, MAE a jucat un rol activ, într-un context politic marcat de provocări importante și evoluții problematice pentru securitatea și stabilitatea regională.

A fost consolidat dialogul cu conducerea organizației prin întrevederi ale ministrului de externe cu președintele-în-exercițiu al OSCE, reprezentantul special pentru reglementarea conflictului transnistrean al președinției-în-exercițiu; șeful Misiunii OSCE în R. Moldova.

A fost sprijinită contribuția României cu 44 de monitori la Misiunea Specială de Monitorizare a OSCE în Ucraina.

7.5 Acțiunile comunității internaționale de combatere a terorismului și evitare a riscurilor asimetrice

MAE a sprijinit demersurile la nivel global în combaterea terorismului și a precursorilor acestuia – inclusiv extremismul violent.

MAE a fost reprezentat de un secretar de stat la Conferința privind prevenirea extremismului violent, organizată de Organizația Națiunilor Unite și Counter-Terrorism Implementation Task-Force, (Geneva, 7-8 aprilie 2016).

7.6 Îndeplinirea obligațiilor care decurg din instrumentele multilaterale în domeniile dezarmării și neproliferării

MAE a acționat în vederea implementării, de către România, a tuturor obligațiilor României decurgând din instrumentele multilaterale în domeniul dezarmării și neproliferării, prin:

- pregătirea participării României, la cel mai înalt nivel, la Summit-ul privind Securitatea Nucleară (Washington, 31 martie – 1 aprilie 2016), în colaborare cu instituțiile naționale cu atribuții în domeniu;

NESECRET

- consolidarea cooperării cu Agenția Internațională privind Energia Atomică/AIEA prin participarea la Conferința Generală AIEA (Viena, 26-30 septembrie 2016) și vizita oficială efectuată de Directorul General AIEA în România (21-23 aprilie 2016);
- reafirmarea rolului activ în cadrul Organizației Tratatului privind Interzicerea Totală a Testelor Nucleare/*CTBTO*, inclusiv prin și exercitarea funcției de Președinte al Comisiei Pregătitoare a *CTBTO* (ianuarie-decembrie 2016);
- organizarea Exercițiului OLYMPUS (București, 19-21 octombrie 2016), în colaborare cu INTERPOL, sub auspiciile Inițiativei Globale pentru Combaterea Terorismului Nuclear (*IGCTN*), cu scopul de consolidare a cooperării inter-instituționale și a comunicării dintre statele din regiune în vederea menținerii securității nucleare.

7.7 Activitatea ANCEX în domeniul controlului exporturilor, importurilor și altor operații cu produse militare, produse cu dublă utilizare

7.7.1 Activitate curentă: înregistrare, licențiere, consultanță, proceduri, declarații, notificări

7.7.1.1 Arme convenționale

- s-au înregistrat 22 noi companii pentru desfășurarea de operațiuni de export și import, s-au reevaluat 45 de operatori economici ale căror certificate de înregistrare au expirat în 201 și s-au soluționat 30 de cereri de extindere a domeniului de înregistrare;
- s-au eliberat 983 de licențe individuale și globale de export, import, transfer și intermediere, examinate și aprobate în 37 de reuniuni ale Consiliului interministerial (CI) din cadrul sistemului național pentru controlul exporturilor, importurilor și altor operațiuni cu produse militare;
- s-au analizat și soluționat 85 cereri de consultanță privind încadrarea produselor în lista de control;
- s-au acordat 18 de consultanțe privind evaluarea oportunității de export pe anumite destinații, ținând cont de evoluțiile politice și de securitate din zonele de respective;
- s-au eliberat 85 de licențe de tranzit și trei de transbordare.

7.7.1.2 Dublă utilizare

- s-au înregistrat două noi companii, s-au procesat 192 de notificări pentru utilizarea licențelor generale UE;
- s-au examinat, avizat și eliberat 67 de licențe individuale de export, în cadrul a 19 reuniuni ale Consiliului interministerial de licențiere;
- s-au analizat peste 3200 de cereri de consultanță privind încadrarea produselor în listele de control, ținând cont și de destinația și utilizarea finală;
- s-au transmis Organizației pentru interzicerea armelor chimice (OIAC): declarațiile anuale industriale, răspunsuri la 46 de notificări și chestionare primite și informarea privind Programul național de protecție pentru anul 2016.

7.7.2 Dimensiunea normativă a activității ANCEX

7.7.2.1 Arme convenționale

- a intrat în vigoare Lista produselor militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni, aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor externe 1309/2016;
- a fost aprobată Legea nr. 162/2016 privind plata contribuției care îi revine României în calitate de stat parte la Tratatul privind comerțul cu arme;
- prin Ordinele ministrului afacerilor externe nr. 2544/2015, 364/2016 și 365/2016, au fost aprobate Licența generală de import și transfer de introducere definitive de produse militare pe teritoriul României, pentru destinatari finali din cadrul forțelor armate, nr. LGIFA-RO-01, Licența generală de transfer de expediere temporară din teritoriul României de produse militare, pentru participarea la expoziții sau demonstrații, nr. LGTED-RO-01 și, respectiv, Licența generală de import și transfer de introducere temporară pe teritoriul României de produse militare, pentru participare la expoziții sau demonstrații, nr. LGIED-RO-01.

7.7.2.2 Dublă utilizare

NESECRET

- au fost publicate Ordinele ministrului afacerilor externe nr. 358/2016 și 749/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Regulamentului (UE) 2015/1861 al Consiliului din 18 octombrie 2015 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 267/2012 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și, respectiv, privind supunerea regimului de control prevăzut de Regulamentul (CE) nr. 428/2009 al Consiliului din 5 mai 2009 al produsului centru de prelucrare pe 4 axe tip SC55CNC;
- au fost transmise observații la două proiecte de regulamente care impun măsuri restrictive pe anumite destinații și au fost verificate variantele în limba engleză și română ale regulamentului care modifică anexele I și IV ale Regulamentului nr. 428/2009.

7.7.3 Dimensiunea de control

7.7.3.1. Arme convenționale

- s-au desfășurat 21 de acțiuni de control (de înregistrare, de conformitate și țintă)
- s-a aplicat regimul de sancțiuni conform legislației naționale în vigoare: pentru trei companii s-au acordat amenzi contravenționale însumând 100.000 lei, în cazul unei companii a fost sesizat Ministerul Public referitor la efectuarea de operațiuni de comerț exterior cu produse militare fără respectarea legislației în materie și, având în vedere prevederile OUG 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, s-a aplicat „avertisment scris” pentru trei companii.

7.7.3.2. Dublă utilizare

- au fost desfășurate zece de acțiuni de control (de conformitate și țintă), iar în cazul unei companii, s-a aplicat sancțiunea „avertisment”.

7.7.4 Cooperarea cu industria, alte instituții și presă

- s-a organizat atelierul de lucru dedicat dezbaterii proiectelor de licențe generale pentru forțele armate;
- au fost prezentate prevederile legislative referitoare la produsele cu dublă utilizare și aplicarea prevederilor Convenției privind interzicerea armelor chimice, în cadrul a două acțiuni la care au fost invitați experți D-ANCEX;
- s-a asigurat un flux constant de informații cu celelalte instituții reprezentate în consiliile interministeriale de licențiere;
- s-a asigurat activitatea de consultanță acordată operatorilor economici;
- s-a actualizat în permanență pagina electronică - ancex.ro;
- s-a oferit sprijin operatorilor economici privind modul în care trebuie să acționeze pentru respectarea prevederilor cuprinse în documentele prin care se instituie sancțiuni internaționale, în domeniul de competență al D-ANCEX, sau orientându-i către alte instituții din consiliile interministeriale;
- s-au elaborat răspunsuri la alegerii de presă privind exporturi realizate cu încălcarea restricțiilor, situația industriei naționale de apărare, operațiuni de export și s-au oferit detalii privind controlul exporturilor de arme.

7.8 Francofonia

A continuat întărirea statutului României în Organizația Internațională a Francofoniei (OIF) și consolidarea rolului de lider regional pentru Francofonie în Europa Centrală și de Est, prin participarea activă la reuniunile politice ale OIF la toate nivelurile și contribuția la elaborarea și lansarea, în mai 2016, a Planului regional pentru Francofonie.

În 2016, s-au realizat următoarele acțiuni punctuale în sfera Francofoniei:

- marcarea Zilei Internaționale a Francofoniei, prin evenimentul de diplomatie publică organizat la 22 martie 2016, sub înaltul patronaj al Președintelui României, cu accent asupra francofoniei academice;
- vizita, la București, la 26 mai 2016, a Secretarului General al Francofoniei, doamna Michaëlle Jean. Vizita a reconfirmat statutul României de pilon regional al francofoniei în Europa Centrală și de Est și

NESECRET

a stimulat consolidarea acțiunii francofone din România, prin propuneri de reuniuni francofone semnificative (Forumul mondial al femeilor francofone, București 2017, Forumul economic regional pentru ECE, București 2018). Cu ocazia vizitei a avut loc lansarea oficială a Planului de acțiune al Organizației Internaționale a Francofoniei pentru Europa Centrală și de Est;

- participarea României la Sommet-ul Francofoniei și Conferința Ministerială a Francofoniei, de la Antananarivo/Madagascar, noiembrie 2016;

- valorificarea, la un nivel superior, a *Programului Eugen Ionescu de burse doctorale și de cercetare post-doctorală*, în planul relațiilor bilaterale cu țările francofone beneficiare și al dezvoltării cooperării universitare și cercetării științifice. În 2016 au fost marcați 10 ani de la lansarea *Programului* în 2006, (la Sommet-ul Francofoniei de la București, în beneficiul dezvoltării durabile în spațiul francofon);

- MAE a coordonat derularea Planului național 2016 de formare în limba franceză, în cadrul programului OIF „*Limba franceză în relațiile internaționale*”, cu obiectivul pregătirii diplomaților și funcționarilor, în domeniul negocierilor și dezbaterilor în limba franceză, inclusiv în perspectiva președinției române a Consiliului UE, în 2019.

7.9. Reconstrucția post-conflict

MAE a organizat, în perioada 17-21 octombrie 2016, cea de-a 10-a ediție a programului de pregătire “Reconstrucție post-conflict și stabilizare”, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Programul a devenit o tradiție și face parte din promovarea expertizei românești în acest domeniu de nișă și din demersurile de recunoaștere internațională a acestei expertize.

La ediția din 2016 au participat 26 de cursanți din Armenia, Belarus, Egipt, Georgia, Republica Moldova, Palestina, Serbia, Ucraina și România. În decurs de o săptămână, cursanții au parcurs o serie de module teoretice privind dezvoltarea capacităților în situații post-conflict și la un exercițiu practic, desfășurat în teren, care contribuie la pregătirea necesară unei participări efective la misiuni civile în acest domeniu. Activitățile teoretice și practice ale cursului au fost susținute de experți din cadrul Organizației Națiunilor Unite, Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE), Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Muncii, precum și de experți din ONG-uri de profil din țară și din străinătate. Cursul a fost finanțat prin bugetul asistenței oficiale pentru dezvoltare.

8 Diplomația economică

În domeniul diplomației economice, în 2016 s-au realizat:

- organizarea în colaborare cu Asociația Consulilor Onorifici din României a primei reuniuni a consulilor onorifici din României, cu o sesiune economică ce a prilejuit un dialog extrem de consistent (București, 11 noiembrie 2016);

- organizarea în colaborare cu Cancelaria prim-ministrului, a vizitei prim-ministrului la sediul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) - Paris (9-10 iunie 2016) . Prim-ministrul s-a adresat Consiliului OCDE și s-a întâlnit cu secretarul general și cu alți înalți oficiali din Secretariat. Vizita, în cadrul căreia a fost reiterat obiectivul României de a face parte din următorul val de extindere al organizației și de a deveni membru OCDE, a fost foarte bine apreciată.

- inițierea, pe plan intern, a constituirii Comitetului interministerial pentru coordonarea relațiilor cu OCDE (1 septembrie 2016); MAE a contribuit substanțial la pregătirea primei reuniuni a acestuia la 3 noiembrie 2016;

- includerea Coridorului BRUA în lista de proiecte de ameliorare a infrastructurii regionale de transport finanțate de UE, în timpul participării active a României la Grupul de lucru pentru interconectivitate în domeniul gazului în Europa Centrală și de Sud Est;

NESECRET

- organizarea seminarului ”Energy Security-the regional dimension and the need for diversification” împreună cu Centrul de Securitate Regională - RACVIAC, Rakitije/Croația, 7-10 iunie 2016 (România este *leading nation* în RACVIAC în domeniul securității energetice);
- colaborarea MAE cu Ministerul Transporturilor pentru inițierea demersurilor pentru participarea RO la două inițiative noi de coridoare de transport internațional multimodal care urmăresc îmbunătățirea conexiunilor între China și Europa de vest prin Marea Neagră: 1. Coridorul de transport Trans Caspic/TMTM - MAE a sprijinit activ Ministerul Transporturilor pentru participarea firmelor românești la coridor (mai și octombrie 2016); 2. Coridorul de transport Golful Persic-Marea Neagră (septembrie 2016);
- continuarea eforturilor de sprijinire a secretarului general TRACECA (cetățean român) pentru cristalizarea unei variante de continuare a programului TRACECA în forma actuală sau sub formă de organizație internațională; sprijinirea Secretariatului Permanent TRACECA și Secretariatului Național TRACECA în obținerea statutului de observator la Comitetul de Coordonare al Coridorului TMTM (Astana, 6-8 octombrie 2016);
- participarea ministrului de externe la masa rotundă ”Direcțiile de acțiune ale MAE pentru susținerea companiilor românești pe piețele externe”, organizată de *think-tank*-ul românesc *New Strategy Center* (București, 14 septembrie 2016);
- colaborarea permanentă cu conducerea Ministerului Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri în vederea reorganizării acestui minister prin înființarea agenției/departamentului pentru investiții și comerț și reconfigurarea rețelei consilierilor economici externi – pe tot parcursul mandatului; MAE a asigurat prin misiunile sale diplomatice promovarea website-ului www.investromania.gov.ro în mediul instituțional și de afaceri din țările partenere, precum și prin includerea link-ului pe site-urile misiunilor. Totodată MAE a distribuit prin intermediul misiunilor sale Ghidul Investitorului Străin 2016 - Made in Romania, ca și diverse materiale de promovare a României ca destinație de afaceri și de investiții.
- promovarea, în contextul intensificării activității de diplomatie economică, a dialogului și colaborării cu mediul de afaceri, îndeosebi a unei relații de lucru aprofundate cu Camera de Comerț și Industrie a României (pe linia noului protocol de colaborare semnat cu MAE în 2014), care au condus la pregătirea și derularea unor acțiuni comune prilejuite de vizite la nivel înalt (delegații importante de oameni de afaceri români, forumuri de afaceri etc) în Iran, Vietnam, Bulgaria etc, semnarea unor memorandumuri de colaborare la nivelul camerelor naționale, participarea CCIR la sesiunea economică a RADR 2016 – pe tot parcursul mandatului.
- implicarea activă a reprezentanților României în dezbaterile din instituțiile/formatele de lucru europene pe tematici referitoare la acorduri majore de comerț liber (*CETA*, *TTIP*, Japonia, *MERCOSUR* etc), noul pachet pentru piața internă a energiei și proiecte energetice de importanță europeană și regională (Coridorul Sudic, North Stream II, Turkish Stream etc), diplomatie energetică europeană și modernizarea instrumentelor de apărare comerciale ale UE.

9 Activitatea în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare

În anul 2016, MAE a finanțat 24 de proiecte adresate statelor partenere: R Moldova, Ucraina, Georgia, Armenia, Egipt, Palestina, în domenii precum: agricultură, combaterea conflictelor de interese, asistență electorală, prevenirea conflictelor.

La inițiativa MAE, a fost promulgată de Președinte noua lege de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistența umanitară, care stipulează înființarea unei Agenții de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare, cu obiectivul esențial al unei mai bune corelări a acestei forme de asistență cu interesele României. La 21 decembrie 2016 a fost adoptată o Hotărâre de guvern privind organizarea și funcționarea acestei agenții.

Începând din 2015, România publică asistența acordată conform standardului *IATI* (*International Aid Transparency Initiative*), România fiind primul stat din UE 13 care a realizat acest lucru și înregistrând un progres important în implementarea standardului comun privind transparența,

NESECRET

stabilit prin Documentul de la Busan. Totodată, MAE a continuat publicarea rapoartelor naționale anuale privind asistența pentru dezvoltare acordată de România (<http://www.roaid.ro>), disponibile și în limba engleză.

În anul 2016, MAE a acordat prima contribuție la Facilitatea UE pentru refugiații din Turcia, în valoare de 4 mil. euro. Alte contribuții umanitare au fost acordate ca răspuns pentru crizele din Siria, Palestina și Haiti.

În 2016, MAE a acordat din bugetul de asistență pentru dezvoltare 6 contribuții voluntare către: Înalțul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite, Programul Alimentar Mondial, Eficiență Energetică și Parteneriatul de Mediu, Agenția Organizației Națiunilor Unite de Asistență și Lucrări pentru Refugiații Palestinieni din Orientul Apropiat, Fondul Verde pentru Climă, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

La 17 noiembrie 2016 a avut loc prima reuniune la nivel înalt pentru stabilirea de inițiative concrete de cooperare, în aplicarea Memorandumului de înțelegere dintre MAE și USAID în domeniul cooperării pentru dezvoltare.

10 Dezvoltarea cadrului juridic al relațiilor externe

În urma demersurilor susținute și continue ale MAE, în perioada 25-26 martie 2016, la Sinaia, a fost organizată o nouă reuniune a Comisiei comune româno-ruse pentru studierea problemelor izvorâte din istoria relațiilor bilaterale, inclusiv problema Tezaurului României depus la Moscova în timpul Primului Război Mondial, ocazie cu care a fost semnat un protocol al întâlnirii și a fost convenită organizarea unei noi întâlniri la sfârșitul anului 2017.

A continuat procesul de negocieri cu Bulgaria pentru soluționarea delimitării spațiilor maritime în Marea Neagră, în perioada de referință având loc o nouă rundă de tratative, la București (10 decembrie 2015).

Au continuat demersurile bilaterale și multilaterale pentru a determina Ucraina să nu treacă la implementarea fazei de dezvoltare completă a proiectului canalului de navigație realizat în Delta Dunării (proiectul „Bâstroe”), până la asigurarea conformității cu normele dreptului internațional; în urma opoziției părții române, a fost blocată includerea proiectului ucrainean în hărțile, elaborate de Comisia Europeană, care reprezintă rețele de transport de pe teritoriul statelor partenere, integrate cu rețele de transport transeuropene – hărți TEN-T (*Trans-European Transport Network*); în plan bilateral, la data de 16 martie 2016 Geneva, au avut loc consultări româno-ucrainene pentru identificarea modalităților de soluționare a problematicii Bâstroe, în interesul ambelor părți.

A fost parafat la nivel tehnic Protocolul celei de a 8-a sesiuni a Comitetului de specialitate româno-ungar de colaborare în problemele minorităților naționale, rămânând în discuție aspecte care nu au putut fi închise la nivel tehnic, impunând o decizie la nivelul superior al Co-președinților celor două părți.

În perioada 21-22 martie 2016, Curtea Penală Internațională (CPI) a organizat la București, cu sprijinul MAE și cu susținerea financiară din partea Comisiei Europene, Seminarul Regional la nivel înalt privind consolidarea cooperării dintre state și CPI. Evenimentul de la București a fost primul seminar la nivel înalt pentru promovarea cooperării între CPI și statele din zona Europei de Est organizat de această instanță penală internațională într-un stat din regiune. La finalul Seminarului la nivel înalt organizat la București, a fost adoptat un set de recomandări pentru promovarea cooperării cu CPI.

Inițiativa româno-spaniolă de creare a unei curți internaționale împotriva terorismului a fost prezentată și promovată atât la nivel bilateral, inclusiv în întrevederile la nivel de ministru al afacerilor externe, cât și la nivel multilateral, în cadrul unor reuniuni internaționale pe tema combaterii terorismului.

NESECRET

MAE a contribuit substanțial la organizarea, la 13 octombrie 2016, la București, a sesiunii extraordinare comune a Comisiei Naționale de Drept Internațional Umanitar din România (CNDIU) și a Comitetului Național de consultanță și coordonare a punerii în aplicare a dreptului umanitar din R. Moldova. De asemenea, a participat la toate sesiunile acestui for, promovând inițiative relevante în domeniul dreptului internațional umanitar (ex. exprimarea sprijinului autorităților române pentru declarația „Școli sigure” - *Safe Schools* și pentru Liniile Directoare pentru Protecția Școlilor și Universităților în timpul conflictelor armate).

MAE a acționat în exercitarea competențelor sale în materia încheierii tratatelor internaționale, în conformitate cu Legea nr. 590/2003 privind tratatele; în perioada noiembrie 2015 - noiembrie 2016, au fost semnate pentru România și Guvernul României 46 de tratate (din care 27 bilaterale, 11 multilaterale și 8 în calitate de stat membru UE), au fost îndeplinite procedurile pentru intrarea în vigoare a 37 de tratate (din care 27 bilaterale, 8 multilaterale și 2 în calitate de stat membru UE) și au intrat în vigoare pentru România și Guvernul României 52 de tratate (din care 45 bilaterale și 7 multilaterale).

În domeniul tratatelor de promovare și protejate a investițiilor, MAE a inițiat, în luna mai 2016, alături de Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri și de Ministerul Finanțelor Publice, proiectul *Legii pentru aprobare ieșirii din vigoarea a Acordurilor bilaterale de protejare și promovarea a investițiilor încheiate de România cu statele membre UE*, în vederea compatibilizării cadrului juridic în materie cu dreptul Uniunii.

MAE a acordat sprijin Ministerului Finanțelor Publice în pregătirea apărării statului român în dosarele arbitrale declanșate în baza unor tratatelor de promovare și protejare a investițiilor.

Au fost informate autoritățile competente pentru punerea în aplicare și supravegherea punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale privind modificările aduse de Ziua Implementării Planului Comprehensiv Comun de Acțiune (*Acordul privind programul nuclear iranian*), și s-a asigurat notificarea autorităților competente cu privire la modificările apărute în celelalte regimuri de sancțiuni (adoptarea, modificarea sau abrogarea unor acte juridice specifice).

Au fost susținute interesele României în cadrul discuțiilor din Consiliul UE privind regimurile de sancțiuni internaționale (în special pe dosarele referitoare la R.P.D. Coreeană, Rusia, Siria, Transnistria, Ucraina și combaterea terorismului).

A fost realizată coordonarea Consiliului interinstituțional înființat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale (OUG 202/2008) și organizarea ședințelor Consiliului.

11 Serviciile consulare

11.1 Sistemul Informatic pentru Managementul Integrat al Serviciilor pentru Cetățeni (SIMISC)

Începând cu data de 28 martie 2016, la nivelul MAE, a fost implementat, etapizat, sistemul informatic consular SIMISC, parte componentă a Sistemului Integrat Consular (E-CONS), gândit sub deviza ”Consulatul mai aproape de casa ta”. Prin implementarea SIMISC s-a reușit finalizarea procesului de modernizare prin informatizarea tuturor serviciilor consulare, rețeaua consulară românească devenind printre cele mai moderne la nivelul statelor membre UE.

Sistemul SIMISC este interconectat informatic cu toate sistemele partenerilor instituționali din România. În 2016 (estimare până la sfârșitul anului) au fost prestate 740.588 diverse servicii consulare, din care servicii prestate prin SIMISC – 339.544.

11.2 Extinderea rețelei consulare

Noi oficii consulare cu rangul de consulat general la Manchester (Marea Britanie), Stuttgart (Germania) și Bari (Italia) se află în fază foarte avansată de operaționalizare. De asemenea, în baza

NESECRET

acordului bilateral româno-ucrainean privind regimul de mic trafic, a fost deschis și operaționalizat în cursul anului 2016 Consulatul României la Solotvino (Ucraina). Au fost demarate procedurile pentru înființarea și deschiderea unor noi oficii consulare la Haifa (Statul Israel), Salzburg (Austria), Melbourne (Australia), Miami (S.U.A) și Mumbai (India), ridicarea la rangul de consulat general al biroului consular Edinburgh (Marea Britanie) și la rangul de consulat al viceconsulatului Almeria (Spania), precum și redocuparea circumscripțiilor consulare ale oficiilor consulare din Spania.

11.3 Gestionarea crizelor consulare

În anul 2016 au fost gestionate la nivelul Celulei de Criză a MAE o serie de crize consulare, care au afectat cetățeni români (atentatele de la Bruxelles, Nisa, Istanbul, cutremurul din Amatrice-Italia, tentativa de lovitură de stat din Turcia, răpirea unui cetățean român în Nigeria). Au continuat operațiunile de evacuare a cetățenilor români din Siria. O atenție deosebită a fost acordată asistării familiilor victimelor acestor tragedii.

11.4 Gestionarea unor cazuri consulare sensibile

Pe parcursul anului 2016 s-a acordat o atenție deosebită unor cazuri consulare specifice, cum ar fi situația minorilor de cetățenie română din Norvegia, aflați sub o formă de instituționalizare în această țară, precum și situațiilor similare din alte state. De asemenea, au fost realizate repatrieri ale unor cetățeni români din zone de război, asigurarea asistenței consulare în situații deosebite (spitalizări, decese, persoane private de libertate) și continuarea acordării asistenței consulare într-o serie de cazuri consulare sensibile (cazul cetățenilor români pasibili de pedeapsa capitală în Malaysia). De asemenea, având în vedere creșterea exponențială a situațiilor consulare deosebite care nu necesită activarea Celulei de criză a MAE, a fost înființat Grupul pentru Situații Deosebite, compartiment cu atribuții exclusive în gestionarea acest cazuri.

11.5 Centrul de Contact și Suport al Cetățenilor Români din Străinătate (CCSCRS)

Au continuat demersurile de creștere a capacității operaționale a CCSCRS, de asemenea componentă E-CONS.

Rezultatele obținute de CCSCRS în anul 2016, perioada ianuarie-noiembrie sunt:

- creșterea capacității operaționale în 2016 cu aproximativ 25% față de anul 2015.
- total activități CCSCRS - 1.108.513 (apeluri preluate, mesaje solicitanți prin e-mail)

Totodată, începând cu anul 2016, CCSCRS a devenit parte integrantă a Celulei de criză MAE, implementându-se un modul nou în aplicația informatică, care asigură fluxul de informații între cetățenii români, CCSCRS și Celula de criză.

11.6 Campanii de informare

MAE a lansat în ultimii ani și susține activ, prin intermediul Departamentului Consular, o amplă campanie de informare destinată cetățenilor români care se deplasează temporar/permanent în străinătate.

În cadrul acestei campanii, pe lângă modalitățile clasice de informare a cetățenilor români care se deplasează în străinătate (pagina web a MAE și a misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, pliate, broșuri, flyere, spoturi publicitare, filme de prezentare, infochioșc-uri etc.), MAE a lansat și două instrumente de comunicare: “ Un SMS îți poate salva viața” și “ Călătorește în Siguranță”, în beneficiul cetățenilor români.

“ Un SMS îți poate salva viața” - Sistem de alertă prin SMS al MAE destinat atenționării cetățenilor români care călătoresc în state cu diferite grade de risc. Proiectul este dezvoltat în parteneriat cu toate companiile de telefonie mobilă care operează în România. Astfel, cetățenii români care călătoresc în aceste zone primesc un semnal de avertizare prin SMS, dar și

NESECRET

coordonatele ambasadelor și consulatelor României din zonă, pentru situația în care au nevoie de asistență consulară.

Aplicația pentru telefoane inteligente “ Călătorește în Siguranță” - (disponibilă gratuit în „App Store” și „Google Play”) prin intermediul căreia sunt puse la dispoziția cetățenilor români care se deplasează în străinătate informații și sfaturi de călătorie.

11.7 Consultări consulare și extinderea cadrului juridic bilateral

Au fost semnate sau au intrat în vigoare o serie de acorduri bilaterale în materia scutirii de la obligativitatea vizelor pentru titularii pașapoartelor diplomatice și de serviciu cu o serie de state (Azerbaidjan, Indonezia, Iran, Kârgâstan, Emiratele Arabe Unite), a acordării unor facilități în materia vizelor de lungă ședere (Ucraina și R. Coreea). Au fost realizate consultări consulare pe problematici comune de interes cu Kazahstan, Turkmenistan și Iran. Un număr important de consultări, în format bilateral, respectiv trilateral (Romania–Comisia Europeană-stat terț s-au derulat, inclusiv în 2016, într-un dosar sensibil – asigurarea reciprocității în materie de exonerare de vize pentru cetățenii români care călătoresc în Japonia, Australia, Canada și SUA. Urmare a acestor demersuri, trei dintre cazurile de nerezitate (Japonia, Australia și Canada) au fost soluționate cu succes.

11.8 Campania ”Dialog cu diaspora”

Au avut loc cinci reuniuni ale campaniei de informare consulară ”Dialog cu diaspora” la Roma, Madrid, Bonn, Paris și Londra. Această inițiativă a vizat crearea unei platforme de dialog direct cu reprezentanții comunităților românești, în contextul interacțiunii nemijlocite cu mediul asociativ românesc. Astfel, s-a creat cadrul unui dialog între principalii actori ai activității consulare : cetățeanul român – Centrala MAE – consulate.

11.9 Reconfigurarea Bazei de date consulare

A fost refăcută și sistematizată Baza de Cunoștințe consulare, prin inventarierea elementelor existente, comasarea unora dintre ele sau adăugarea unor capitole noi, precum și trierea informațiilor existente în diferite formate pentru evitarea celor redundante sau care nu mai sunt actuale, pentru un acces facil al personalului consular de la misiunile diplomatice/oficiile consulare ale României la informațiile consulare necesare. Astfel, la ora actuală, acesta Bază de Cunoștințe este postată în cadrul Sistemului Integrat Consular –E-Cons, fiind în acest fel, accesibilă, în timp real, de la toate stațiile de lucru consulare de la toate misiunile diplomatice/oficiile consulare.

12 Relațiile cu românii de pretutindeni

În 2016, MAE a continuat acțiunea de înființare a unor centre de informare ale României în regiuni din vecinătate, unde se regăsesc comunități românești tradiționale semnificative: Bălți (Republica Moldova), Ismail (Ucraina) și a inițiat demersuri pentru deschiderea celui de la Solotvino (Ucraina).

A fost organizat primul Congres al Românilor de Pretutindeni, conform *Legii 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de Pretutindeni*, sub egida Parlamentului României, în luna iunie 2016.

S-a realizat un plan amplu de informare a cetățenilor români din străinătate cu privire la votul prin corespondență, prin organizarea de întâlniri, prezență în presă, promovare în social media, asistență acordată misiunilor diplomatice/oficiilor consulare.

A fost lansat, în iulie 2016, programul de burse de studiu online „Antreprenori români de pretutindeni”, derulat de MAE în colaborare cu Fundația Națională a Tinerilor Manageri și Fundația Romanian Business Leaders. Programul a constat în acordarea, în regim gratuit, a 300 de burse de studiu online pentru tinerii români care vor să își deschidă o afacere și sunt interesați de antreprenariat.

NESECRET

S-au oferit pachete de consultanță cu privire la accesarea fondurilor europene de către românii din diaspora în cadrul „Agrodiaspora”, proiect derulat MAE în parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

S-a contribuit la oficializarea Zilelor românilor de pretutindeni, sărbătorite (începând de la 24 iunie 2013) de numeroase comunități românești din întreaga lume, ca sărbătoare națională. Această mișcare de promovare a valorilor culturale românești a fost inițiată de comunitatea Facebook „*La Blouse Roumaine*” și a generat un curent cultural în întreaga lume. De aceea, MAE, în consultare cu Asociația *La Blouse Roumaine* și susținători ai curentului cultural din diaspora românească, a venit cu propunerea declarării iei drept simbol național și a zilei de 24 iunie drept Ziua Iei.

A fost lansată dezbaterea privind efectele mobilității asupra familiei și societății, prin organizarea, în mai 2016, a mesei rotunde „Libera circulație a lucrătorilor, efecte asupra familiei și societății”, eveniment în urma căruia a fost inițiat un grup de lucru coordonat de Administrația Prezidențială care să propună politici publice pentru rezolvarea problemelor identificate.

A fost coordonată realizarea metodologiei interne MAE privind îndeplinirea atribuțiilor instituționale prevăzute în art. 81 din Legea cetățeniei române nr. 21/1991, pentru elaborarea Punctelor de vedere ale MAE, necesare completării dosarelor de acordare a cetățeniei române pentru contribuție deosebită la protejarea și promovarea culturii, civilizației și spiritualității românești. Metodologia, aprobată de conducerea MAE, a fost transmisă spre implementare către toate misiunile diplomatice, prin circulara N4/722 din 25 aprilie 2016.

MAE a acordat sprijin construirii unei biserici românești la Bonn. A coordonat procesul de elaborare și aprobare a HG nr. 363/20.05.2015 privind trecerea unui teren, aflat în domeniul public al statului, din administrarea Ministerului Afacerilor Externe în administrarea Secretariatului de Stat pentru Culte (SSC), în scopul edificării unui lăcaș de cult în beneficiul comunității românești din regiunea Köln-Bonn. Procesul de predare a terenului către SSC s-a finalizat la data de 23 martie 2016, prin semnarea unui protocol între MAE și SSC. Proiectul este în derulare, biserica destinată credincioșilor români ortodocși din regiunea Köln-Bonn urmând a se construi în termen de doi ani de la data încheierii protocolului dintre SSC și Mitropolia Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

Pentru implementarea prevederilor HG 1104/2008 privind acceptarea legatului cu sarcini Ierunca-Lovinescu, în favoarea statului român, după preluarea de statul român a imobilului Ierunca-Lovinescu din Paris, s-au declanșat procedurile de aprobare a unei HG privind instituirea burselor Ierunca-Lovinescu, conform legatului acceptat de statul român în anul 2008, prin HG 1104. La 27 mai 2016 a fost aprobată HG 392 privind instituirea bursei anuale „Ierunca-Lovinescu”, în favoarea studenților români în Franța, acordată de Ministerul Afacerilor Externe. S-a elaborat Regulamentul privind procedura de selecție, acordare și monitorizare a utilizării bursei anuale „Ierunca-Lovinescu” pentru studenți români în Franța.

Organizarea pregătirilor și desfășurarea procesului electoral pentru alegerea membrilor Senatului și Camerei Deputaților în străinătate

MAE i-a revenit obligația legală de a organiza, în străinătate, scrutinul electoral parlamentar din data de 11 decembrie 2016. Având în vedere experiența electorală din anul 2014, Guvernul, la inițiativa MAE, și-a propus asigurarea unor condiții de normalitate și transparență pentru exercitarea dreptului de vot de către cetățenii români cu domiciliul sau reședința în străinătate la alegerile parlamentare din 11 decembrie 2016.

Legislația în domeniul electoral aplicabilă organizării scrutinului parlamentar din 2016 (Legea 208/2015 și Legea 288/2015) a adus modificări în ceea ce privește modalitățile de exercitare a dreptului de vot, introducând posibilitatea înscrierii cetățenilor români cu domiciliul sau reședința

NESECRET

în străinătate în Registrul electoral pentru a solicita fie votul prin corespondență, fie înființarea unei secții de votare în localitatea de domiciliu sau de reședință.

Întrucât accesul la informație reprezintă o condiție esențială pentru ca cetățenii români să beneficieze de avantajele oferite de cadrul legal în domeniul electoral, MAE și AEP au derulat, încă de la începutul anului, campanii de informare a românilor din diaspora cu privire la exercitarea dreptului la vot la alegerile parlamentare din acest an. A fost folosită atât comunicarea tradițională cu presa (prin transmiterea de comunicate de presă, conferințe, interviuri, parteneriate media cu presa din România și presa de limbă română din străinătate etc.), comunicarea directă cu publicul (prin organizarea de întâlniri directe cu românii din străinătate, întâlniri cu asociațiile de români, cu preoții români, au fost oferite informații de către misiunile diplomatice în interacțiunea directă cu românii care au solicitat servicii consulare la ghișee), precum și comunicarea online (prin intermediul site-ului MAE, site-urile misiunilor diplomatice și a canalelor de Social Media - în principal Facebook și Youtube). De asemenea, au fost realizate și diseminate atât în țară, cât și în afara țării (prin intermediul misiunilor diplomatice), numeroase materiale de informare: pliante, afișe, spoturi video (unul dintre spoturile video a fost declarat de interes public de către CNA și transmis tuturor radiodifuzorilor cu propunerea de difuzare), testimoniale video, bannere online etc. Ministerul Afacerilor Externe a elaborat o hartă interactivă dezvoltată pe platforma Google Maps și accesibilă prin intermediul site-ului MAE prin care au putut fi vizualizate locațiile secțiilor de votare din străinătate.

Numărul redus de cetățeni înscrși în Registrul electoral cu opțiunea pentru votul prin corespondență sau pentru votul la secția de votare, precum și faptul că legislația permitea înființarea de secții de votare doar pe lângă misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale, au determinat MAE să inițieze, în luna august 2016, un proiect de Ordonanță de Urgență pentru asigurarea dreptului de vot, așa cum este garantat de Constituție. Modificările propuse de OUG nr.47/2016 au avut în vedere: posibilitatea înființării de secții de votare, altele decât cele de pe lângă misiunile diplomatice, oficiile consulare, institutele culturale și la cererea cetățenilor, la propunerea MAE; posibilitatea ca cetățenii români cu domiciliu sau reședința în străinătate să își exercite dreptul de a alege la orice secție de votare din “circumscripția electorală pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate”/Circumscripția electorală nr.43; posibilitatea alegătorului de a trimite cererea de înregistrare în Registrul electoral și prin poșta electronică.

Ulterior intrării în vigoare a OUG 47/2016, MAE a propus spre înființare 417 secții de votare în străinătate, respectiv cu 111 secții de votare mai multe decât numărul celor înființate în contextul alegerilor parlamentare din 2012 și cu 123 de secții de votare mai multe decât la alegerile prezidențiale din 2014. În localitățile în care a fost înregistrat un număr mare de votanți în cadrul proceselor electorale anterioare, MAE a avut în vedere multiplicarea secțiilor de votare organizate în localitățile în care își au sediul misiunile diplomatice, oficiile consulare, respectiv institutele culturale. Prezența la vot în străinătate, la scrutinul parlamentar din 2016, s-a ridicat la 106.038 alegători⁶. Procesul electoral s-a desfășurat în condiții de legalitate, normalitate, deplină transparență și profesionalism.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor legale, MAE a inițiat și dezvoltat o bună colaborare cu Autoritatea Electorală Permanentă, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Biroul Electoral de Circumscripție nr.43 pentru cetățenii români cu domiciliul sau reședința în afara țării, precum și cu Biroul Electoral Central pe parcursul organizării întregului exercițiu electoral.

13 Activitatea de comunicare. Purtătorul de cuvânt

⁶ Prezența la alegerile parlamentare din 2012 a fost de 61.014 alegători, iar la alegeri prezidențiale din 2014, la primul tur de scrutin de 161.262 alegători și la al doilea tur de scrutin de 379.116 alegători.

NESECRET

În anul 2016, MAE a continuat implementarea strategiei de comunicare vizând adaptarea instituției la noile teme, așteptări și mijloace de comunicare asociate politicii externe. S-au desfășurat următoarele acțiuni de comunicare publică:

- implementarea strategiei de comunicare publică privind alegerile pentru Senat și Camera Deputaților în străinătate (pe toată durata anului 2016);
- campania de promovare a Președinției-în-exercițiu a Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului deținută de către România începând cu luna martie 2016;
- promovarea publică a acțiunilor de politică externă, desfășurate pe linie bilaterală și multilaterală (declarații comune de presă ale ministrului cu diferiți omologi, conferințe de presă, vizite ale ministrului afacerilor externe, evenimente cu participarea secretarilor de stat și a altor reprezentanți MAE etc.);
- asigurarea relației cu presa în regim de permanență. În acest sens, în cursul anului 2016 au fost soluționate peste 900 de solicitări de presă în baza Legii 544/2001, fiind realizate rapoarte lunare și anuale;
- transmiterea de către purtătorul de cuvânt și de către biroul de presă a pozițiilor oficiale ale MAE, pe diferite subiecte de interes, reprezentanților presei române și internaționale, prin declarații de presă, briefinguri și interviuri (ex. cazuri consulare sensibile, evenimente MAE de amploare, reacții politice etc.);
- organizarea de evenimente cu reprezentanții presei acreditați la MAE (conferințe de presă, briefinguri de presă formale și informale pe subiecte de politică externă și consulare);
- acoperirea componentei de comunicare publică pentru toate evenimentele organizate de MAE. Printre cele mai relevante menționăm: promovarea campaniei consulare „Dialog cu Diaspora pe teme consulare” – ediția a II-a, promovarea Sistemului Informatic Integrat Consular E-CONS; sprijin pentru promovarea evenimentelor organizate de Centrul Infoeuropa; promovarea Reuniunii Anuale a Diplomației Române, participarea ministrului afacerilor externe la reuniunea consulilor onorifici din România;
- organizarea de întrevederi ale ministrului cu reprezentanții presei și coordonarea interdepartamentală a pozițiilor MAE pe teme de politică externă pentru participarea ministrului la evenimente organizate cu presa, inclusiv în ceea ce privește comunicarea digitală;
- gestionarea interviurilor acordate de ministrul de externe și de către ceilalți comunicatori ai MAE;
- contribuția la coordonarea interdepartamentală, realizarea și distribuirea comunicatelor de presă ale MAE. În cursul anului 2016 au fost distribuite peste 800 de comunicate de presă, precizări și informații către presa acreditată;
- asigurarea activității de monitorizare de presă, grupaje pe teme de interes – evenimente cu participarea ministrului afacerilor externe, subiecte politice de interes (ex. situația din Republica Moldova, alegeri în diferite state, declarații ale unor oficiali străini, atentate în lume, cazuri consulare sensibile etc.), precum și transmiterea de *news alert* pe subiecte de interes, în regim de permanență;
- participarea în componența tuturor celulelor de criză pentru realizarea de linii de mesaj și gestionarea relației cu presa în cazul unor crize consulare de amploare (ex. cutremure Italia, caz cetățean român condamnat la moarte în Malaysia, caz cetățean român răpit Burkina Faso, atentatele teroriste etc.);
- conceperea de mesaje și promovarea intensă a acțiunilor MAE pe canalele de *social media* ale MAE – *Facebook* și *Twitter*. În cursul anului 2016, DPCC a continuat procesul de comunicare proactivă prin intermediul canalelor de *social media*. De asemenea, a susținut și sprijinit comunicarea misiunilor diplomatice și oficiilor consulare prin intermediul acestor canale. Acest demers a dus la dezvoltarea acestor platforme de comunicare digitală, atât în ceea ce privește conținutul mesajelor promovate, cât și în ceea ce privește interesul generat, astfel:
 - profilul de *Facebook* al instituției a crescut de la aprox. 9.400 de *like-uri* (2015) la peste 23.400 (2016).

NESECRET

- profilul de *Twitter* a crescut semnificativ, ajungând de la 3.500 urmăritori/*followers* (2015) la aproape 9.400 (2016).
 - numărul paginilor de Facebook ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare a crescut de la aprox. 40 la aprox. 60. Cu sprijinul DPCC acestea au fost verificate de Facebook, care a certificat calitatea lor de pagini instituționale oficiale.
- conceperea de linii mesaj pentru diferite materiale de informare, broșuri, ghiduri, precum și realizarea evenimente de promovare a activității consulare;
- continuarea asigurării formalităților de acreditare a presei române și străine;
- negocierea contractelor de presă, întocmirea proceselor verbale lunare pentru furnizarea serviciilor de presă, precum și realizarea procedurilor pentru asigurarea abonamentelor de presă solicitate de misiunile diplomatice;
- gestionarea permanentă a relației cu atașatii de presă de la misiunile diplomatice ale României pentru gestionarea solicitărilor de interviuri, răspunsuri presă, precum și promovarea evenimentelor organizate în plan local.

14 Diplomația publică, culturală și științifică

În 2016, activitatea de diplomație publică a ținut cont de următoarele axe prioritare, rezultate din momente de celebrare relevante pentru istoria României, cât și pentru prioritățile de politică externă: continuarea Programului multianual dedicat Primului Război Mondial: 100 de ani de la intrarea României în Primul Război Mondial; Președinția-în-exercițiu a Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului (*IHRA*) în perioada martie 2016-martie 2017; 60 de ani de la aderarea României la *UNESCO* coroborată cu 140 de ani de la nașterea lui Constantin Brâncuși; marcarea a 135 de ani de la nașterea lui George Enescu, coroborată cu campania de promovare a ediției 2016 a Concursului Internațional “George Enescu” și a ediției 2017 a Festivalului Internațional “George Enescu”, comemorarea a 75 de ani de la moartea diplomatului Nicolae Titulescu, marcarea a 100 de ani de la crearea curentului avangardist “DADA”.

Au continuat programele tradiționale de diplomație publică ale MAE, precum: Reuniunea Anuală a Diplomației Române (29 august - 1 septembrie 2016), la care au participat, în calitate de invitați speciali ai ministrului afacerilor externe, adjunctul secretarului general al NATO și ministrul de externe din Slovacia, reprezentând președinția-în-exercițiu semestrială a Consiliului Uniunii Europene; a XXIII-a ediție a Cursurilor „Nicolae Titulescu” pentru tineri diplomați (Poiana Brașov și Sighișoara, 1-9 octombrie 2016, la care au luat parte 27 de participanți din 20 de țări); a XIV-a ediție a Cupei MAE (28 mai-5 iunie 2016).

S-a finalizat procesul de candidatură a României ca invitată de onoare la Festivalul Internațional EUROPALIA 2019 și, ulterior, s-a acționat pentru acceptarea candidaturii. S-au întreprins demersuri pentru începerea pregătirii participării în această onorantă calitate.

S-a contribuit la Programul multinațional dedicat Centenarului Primului Război Mondial și, în context, la derularea seriei de evenimente dedicate celor 100 de ani de la intrarea României în conflagrație.

MAE a coordonat participarea la grupul interinstituțional de lucru pentru organizarea Sezonului Încrucșat Româno-Francez.

Au fost sprijinite proiectele propuse MAE de asociațiile de tineri cu preocupări sau studii în domeniul diplomației și relațiilor internaționale. S-a asigurat componenta de diplomație publică a unor evenimente și reuniuni la nivel înalt.

A continuat actualizarea cadrului juridic al relațiilor culturale bilaterale, prin coordonarea negocierii și semnării acordurilor interguvernamentale în domeniile culturii și educației și a programelor executive care pun în aplicare aceste acorduri și care constituie baza juridică prin care

NESECRET

se realizează diferite proiecte și schimburi culturale și educaționale. Astfel, s-au desfășurat următoarele demersuri de actualizare a cadrului juridic de cooperare culturală:

- au fost încheiate negocierile și semnate Programele Executive interguvernamentale cu Egipt, Luxemburg, Cipru și Mongolia;
- au fost continuate negocierile pentru Acorduri/Programe interguvernamentale în domeniul culturii și educației cu Senegal, Maroc, Liban, Coreea de Sud, Coreea de Nord, Bulgaria, Marea Britanie, Kenya, El Salvador, Bolivia, Africa de Sud, Tunisia, Thailanda, Italia, Federația Rusă, Iran, Serbia;
- au fost inițiate demersuri pentru aprobarea negocierii unor noi Acorduri/Programe cu: Armenia, Kuweit, Grecia, Ghana, China;
- în principal, au fost avizate și s-a acordat sprijin negocierii și/sau semnării documentelor interdepartamentale (inclusiv Hotărâri de Guvern pentru acordarea de burse) ale Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice și Ministerului Culturii: Afganistan, Africa de Sud, Argentina, Algeria, Belarus, Burundi, Danemarca, Franța, Palestina, Slovacia, Turcia, Vatican, Moldova, Ucraina, India, Indonezia, Qatar, Turkmenistan, Emiratele Arabe Unite, Irak, Vietnam, Venezuela. Unele din aceste documente (Franța, Vietnam, Turkmenistan) au fost însoțite cu prilejul unor vizite de înalt nivel.

S-a acționat în continuare pentru dezvoltarea relațiilor cu Comisia Fulbright Româno-Americană. A continuat derularea programului „Bursele MAE” conform metodologiei în vigoare. Au fost promovate, cu prioritate, solicitările candidaților care doresc să studieze științe politice și administrative, științele educației, cultură și civilizație românească, jurnalism, studii tehnice, petrol și gaze, științe agricole, medicină veterinară, arhitectură, arte.

S-a acționat pentru consolidarea rețelei de lectorate de limbă, cultură și civilizație românească din universitățile din străinătate și a cursurilor de limbă, cultură și civilizație românească în unități de învățământ din Belgia, Irlanda, Italia, Portugalia și Spania. Funcționează 48 de lectorate. Ultimele lectorate deschise sunt cele de la Universitatea din Dublin/Irlanda, Universitatea din Strasbourg/Franța, Universitatea Democritus a Traciei din Republica Elenă și Universitatea Comrat (Unitatea Teritorial Autonomă Găgăuzia).

S-au întreprins demersuri pentru afilierea misiunilor diplomatice la *European Union National Institutes for Culture*. A fost dezvoltat mecanismul de colaborare între misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale românești în străinătate (în prezent, 18 institute și o filială).

Cu participarea MAE și contribuția Ambasadei de la Beijing, Muzeul Național de Istorie a României a organizat expoziția Comorile României la Muzeul Național al Chinei (Beijing, 28 ianuarie – 8 mai 2016; Muzeul Regiunii Sichuan din Chengdu, 5 iunie – 5 august 2016).

MAE a contribuit, în colaborare cu alte instituții și parteneri, la organizarea de festivaluri de film sau organizarea de zile ale filmului românesc, a întreprins demersuri pe lângă Ministerul Culturii, Institutul Cultural Român sau alte instituții pentru asigurarea prezenței artiștilor români în străinătate, a promovat informații despre manifestări culturale internaționale către potențialii interesați, a sprijinit organizarea manifestărilor de marcare a Zilei Naționale, Zilei Europei, Zilei Internaționale a Francofoniei, precum și a aniversărilor relațiilor diplomatice cu diverse state. S-a contribui totodată la organizarea participării la festivalurile de film european și francofon din peste 50 de țări.

Alături de Ministerul Culturii și Institutul Cultural Român, MAE a coordonat participarea României la cea de-a XV-a ediție a Bienalei de Arhitectură de la Veneția.

15 Arhive diplomatice

A fost realizată expoziția *”Diplomația românească și chestiunea evreiască. Documente diplomatice (1938-1945)”*, pe baza unei cercetări extinse a fondurilor aflate în Arhiva MAE, fiind

NESECRET

valorificate o serie de documente inedite referitoare la politica autorităților române față de situația evreilor cetățeni români din străinătate, în contextul european marcat de intensificarea măsurilor antisemite. *Sursele arhivistice evidențiază activitatea desfășurată de diplomații români aflați la post în vederea salvării evreilor cetățeni români rezidenți în granițele Reich-ului, în statele sau în teritoriile ocupate de Germania nazistă (Germania, Franța ocupată, Austria, Protectoratul Boemiei și Moraviei, Transilvania integrată Ungariei horthyste), dar și în Elveția neutră.*

S-a asigurat suportul documentar la cea de-a IV-a sesiune a *Comisiei comune româno-ruse pentru studierea problemelor izvorâte din istoria relațiilor bilaterale, inclusiv problema Tezaurului României de la Moscova în timpul Primului Război Mondial*, care a avut loc la Sinaia, în perioada 25-26 martie 2016.

A fost finalizată lucrarea *România–Israel. Relații bilaterale (1948-1991)*, realizată pe baza documentelor existente în Arhiva istorică a MAE, dar și în fondurile documentare deținute de Arhivele Naționale ale României, Colegiul Național pentru Studierea Arhivelor fostei Securități, Centrul de Studiere a Istoriei Evreilor din România etc.

Prin HG nr. 82/2015 privind aprobarea *Programului național al manifestărilor prilejuite de aniversarea Centenarului Primului Război Mondial*, în anul 2016, MAE i-a revenit ca sarcină publicarea unor documente diplomatice privind perioada neutralității României în timpul primului război mondial. Documente diplomatice relevante pe tema menționată au fost incluse în volumul intitulat *"Intrarea României în Primul Război Mondial: negocierile diplomatice în documente din arhivele ruse, 1914-1916"*. Lucrarea reflectă evoluția evenimentelor internaționale ce au influențat deciziile de politică externă ale statului român din perioada neutralității (1914-1916), cu accent pe negocierile politico-diplomatice româno-ruse referitoare la "neutralitatea binevoitoare", finalizate la 18 septembrie/1 octombrie 1914, respectiv, pe cele referitoare la intrarea României în Primul Război Mondial, finalizate la 4/17 august 1916, prin semnarea convențiilor politice și militare.

A fost continuată colaborarea cu Muzeul Memorial al Holocaustului din Statele Unite ale Americii (*USHMM*), în baza Memorandumului de Înțelegere semnat la 24 martie 2014. S-a pus la dispoziția colaboratorilor instituției menționate materialul arhivistic solicitat pentru cercetare.

16 Relații interinstituționale

În cadrul MAE, s-au gestionat 110 interpelări parlamentare, 2432 solicitări de informații de interes public (dintre care 83 de solicitări au fost pe baza Legii nr. 544/2001 și 2349 solicitări au fost pe baza Legii nr.233/2002).

Au fost supuse dezbaterii publice 33 proiecte legislative și s-au transmis către Departamentul Relația cu Parlamentul 93 de puncte de vedere ale MAE.

S-a urmărit asigurarea prezenței MAE la lucrările celor două Camere, atât în Plen cât și în Comisiile parlamentare de specialitate. Eforturile s-au concentrat în domenii cheie precum: asigurarea bunei desfășurări a alegerilor parlamentare din 11 decembrie a.c. prin promovarea de modificări legislative sau adoptarea unei legi de reglementare a Asistenței pentru dezvoltare prin crearea unei Agenții specializate în acest domeniu.

În domeniul transparenței instituționale și al bunei guvernări, MAE face parte din Comitetul Național de Coordonare a Parteneriatului pentru Guvernare Deschisă (OGP). Atribuțiile comitetului includ elaborarea și implementarea planurilor naționale, respectiv monitorizarea și evaluarea implementării acestor planuri. În acest context, România a participat la forumul global OGP de la Paris (7-9 decembrie a.c.). La ultimele reuniuni ale Comitetului național OGP, MAE a avansat ideea organizării de către România a unui eveniment Grupului european al OGP în cursul anului 2017 (cu atât mai mult cu cât ultima reuniune de acest tip a avut loc în 2013 la Dublin).

17 Organizare internă

17.1 Resursele umane

S-a urmărit ca obiectiv prioritar re-profesionalizarea instituției, în sensul, pe de o parte, al refacerii corpului profesional al MAE prin organizarea de concursuri de admitere în Corpul diplomatic și consular și de angajare pe funcții tehnice specifice MAE și, pe de altă parte, al promovării diplomaților de carieră (a specialiștilor) la conducerea misiunilor diplomatice și consulare.

A continuat în mod intensiv organizarea concursurilor de admitere, anunțând în vederea ocupării prin concurs aproape 250 de posturi. Au fost organizate două concursuri pentru admiterea în Corpul diplomatic, care au adus în MAE 80 de noi diplomați. Au fost demarate două concursuri pentru ocuparea a peste 160 de posturi nediplomatice, cu profiluri administrative (consular, secretariat, IT, financiar-contabilitate, tehnic-logistic, resurse umane, achiziții publice, contabilitate, arhive diplomatice). Este de menționat faptul că asemenea concursuri pentru posturi administrative nu au mai fost organizate de MAE în ultimii 12 ani. Pentru fiecare dintre aceste concursuri concurența a fost foarte mare, la fiecare înscriindu-se aproape 1000 de candidați.

S-a finalizat procedura de numire a 82 de noi șefi de misiuni diplomatice și consulare ale României. Astfel, au fost numiți 58 de ambasadori și 24 consuli generali. Dintre aceștia, marea majoritate sunt diplomați de carieră, iar celelalte numiri au vizat personalități ale mediului academic, cultural, public apropiat MAE, cu experiență în domeniul de activitate respectiv.

A fost inițiată o nouă procedură transparentă de selecție internă, în MAE, pentru propunerile de consuli generali.

17.2 Pe planul reprezentării juridice a intereselor ministerului în fața instanțelor judecătorești, în anii 2015 și 2016 au fost finalizate 122 dosare, din care 86%, câștigate și 14%, pierdute.

În 2016, s-a obținut o soluție judecătorească favorabilă, definitivă, în procesul de revendicare ce s-a purtat asupra imobilului în care se află sediul Direcției Relații Consulare (Aleea Alexandru nr. 24, sector 1, București) și, astfel, perspectivele ieșirii bunului din patrimoniul aflat în administrarea MAE s-au diminuat considerabil.

Prin câștigarea litigiului în care s-a contestat legalitatea transmiterii administrării imobilului aflat în strada Zambaccian nr. 14 (teren ce constituie obiectivul de investiții "Apartamente de serviciu pentru personalul MAE"), ministerul și-a consolidat titlul de deținere al bunului în discuție, iar procesul de revendicare ce se poartă acestui imobil-teren se va soluționa în condițiile recunoașterii valabilității dreptului de administrare al MAE.

Unicul caz de contestare a actelor administrative emise în organizarea concursului de admitere în Corpul diplomatic și consular al României în anul 2014 a fost soluționat definitiv în favoarea MAE, fiind recunoscută în instanță legalitatea adoptării ordinului ministrului de externe pentru aprobarea regulamentului de organizare a respectivei ediții a concursului de admitere, precum și legalitatea actelor și a operațiunilor materiale îndeplinite ulterior în baza aceluși ordin.

Au fost finalizate litigiile în care un număr de persoane, eliberate din funcțiile de conducere ocupate în instituturile culturale românești din străinătate, au solicitat despăgubiri bănești. Au existat instanțe care au acordat reclamanților câștig de cauză în primă instanță; în căile de atac exercitate s-a demonstrat, în cele din urmă, justetea poziției procesuale a MAE, procedându-se la o schimbare a hotărârilor judecătorești în care instituția era obligată să achite daune materiale și morale de ordinul a zeci de mii de euro.

Au continuat și au fost inițiate demersuri juridice noi pentru a se obține condamnarea penală a unor foști/actuali angajați ai MAE care, în derularea misiunilor permanente în străinătate, au fost inculpați pentru săvârșirea de fapte de corupție, precum și pentru recuperarea prejudiciilor cauzate prin respectivele fapte penale, unde a fost cazul.

NESECRET

S-au avizat, sub aspectul legalității, clauzele contractelor și actele adiționale la acestea, atribuite în conformitate cu legislația națională în domeniul achizițiilor publice, un număr 160 de angajamente legale.

În anul 2016 au fost inițiate de către MAE 32 de acte normative și au fost înaintate ministerului spre avizare un număr de 289 de acte normative.

S-a contribuit la finalizarea demersurilor privind Statutul și Actul Constitutiv de înființare a asociației ”Uniunea Consulilor Onorifici din România”.

17.3 Administrarea sistemelor informatice. Transformarea digitală a MAE

17.3.1 În anul 2016, activitatea s-a axat pe două direcții principale de acțiune: consolidarea viziunii de dezvoltare a direcției și a domeniului tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) în MAE și funcționarea curentă a direcției – îndeplinirea sarcinilor zilnice și rezolvarea problemelor curente, inclusiv inițiere sau participare la noi proiecte.

În spiritul „Strategiei MAE pentru o diplomatie digitală”, elaborate de Direcția Tehnologia Informației în 2015, ce trasează direcțiile prioritare de dezvoltare a domeniului TIC pentru perioada 2015-2020, s-au propus măsuri cu privire la organizarea și distribuirea atribuțiilor în acest sector de activitate și modul de abordare a proiectelor TIC.

Domeniile principale de activitate în 2016 au fost următoarele:

- strategie și politici în domeniul TIC;
- management și implementare de proiecte TIC;
- administrare și mentenanță de sisteme și rețele informatice: administrare de resurse *hardware* (servele, stații de lucru, echipamente periferice etc.), administrare de resurse *software* (sisteme de operare, sisteme de gestiune a bazelor de date, programe antivirus, programe utilitare, programe aplicative etc.), administrarea de rețelele locale, WAN și VPN;
- securitate cibernetică;
- administrare și design web; grafică și tehnoredactare computerizată;
- suport și asistență tehnică; instruire de specialitate;
- achiziții și suport de specialitate pentru achizițiile în domeniul TIC.

MAE dispune de mai multe rețele și de o serie complexă de sisteme informatice, unele de interes național: sistemul național de gestiune și emiteră a pașapoartelor electronice (*ePass*), sistemul național de informații privind vizele (SNIV), sistemul de informatizare a cererilor de viză (*eVisa*), centrul de contact și suport al cetățenilor români din străinătate (CCSCRS), sistemul informatic pentru managementul integrat al serviciilor pentru cetățeni (SIMISC) etc.

În anul 2016 a continuat seria de demersuri de unificare/standardizare:

- extinderea și unificarea soluției de comunicație la misiunile diplomatice;
- extinderea și unificarea sistemului de e-mail la misiunile diplomatice;
- unificarea soluției antivirus;
- unificarea site-urilor misiuni diplomatice;
- standardizarea și unificarea activităților de suport.

17.3.2 În calitate de componentă a Sistemului Național pentru Securitate Cibernetică/SNSC și de membru permanent în cadrul Consiliului Operativ de Securitate Cibernetică/COSC și al Grupului de Suport Tehnic/GST, MAE reprezintă și o interfață de comunicare între reprezentanțele diplomatice și consulare ale României din Serviciul extern și autoritățile și instituțiile naționale cu responsabilități în domeniu, în derularea procesului de asigurare a securității cibernetice la nivel național. În acest domeniu, în 2016, s-au realizat:

- promovarea intereselor naționale de securitate cibernetică în formatele de cooperare internațională la care România este parte;

NESECRET

- informarea autorităților și instituțiilor naționale asupra elementelor de interes în ce privește schimbul de experiență și de bune practici cu alte state și/sau la nivel UE, NATO, OSCE, CoE;
- crearea Grupului de lucru pe problematica securității cibernetice în cadrul *Task Force*-ului România-SUA pentru implementarea Declarației Comune privind Parteneriatul Strategic pentru Secolul XXI între România și SUA.
- sprijinirea organizării la București, în perioada 20-21 aprilie 2016 a reuniunii de tip "Away Day" a Comitetului pentru Apărare Cibernetică al NATO, care a adus la București totți reprezentanții delegațiilor permanente ale statelor membre NATO, ocazie cu care România a prezentat evoluțiile în domeniul securității cibernetice și al apărării cibernetice, inclusiv la nivel educațional și al capacităților în domeniu;
- organizarea de către MAE/DCPIC, la București la data de 10 noiembrie 2016, a reuniunii experților privind "Divulgarea coordonată a vulnerabilităților cibernetice"/CVD, sub egida Forumului Global pentru Expertiză Cibernetică ("*Global Forum on Cyber Expertise*"/GFCE), în calitate de membru fondator al GFCE și co-inițiator alături de Olanda și Ungaria al inițiativei CVD;
- Promovarea lansării la nivelul GFCE a unui Memorandum de Bune Practici în domeniul "Divulgării coordonate a vulnerabilităților cibernetice"/CVD, rezultat al reuniunii experților în domeniu din 10 noiembrie 2016 de la București;
- oordonarea la nivel OSCE a dosarului UE privind securitatea cibernetică, actualizarea la nivel național a procesului de implementare a setului de măsuri de creștere a încrederii în securitatea cibernetică ("*Capacity Building Measures/CBMs*") și adoptarea în martie 2016 a celui de-al doilea set de măsuri *CBMs*;
- negocierea la nivel juridic a semnării Memorandumului de Înțelegere între NATO și România în domeniul apărării cibernetice și semnarea sa de către părți la 23 iunie 2016;
- participarea la negocierile la nivel UE privind crearea unui instrument de răspuns diplomatic european la atacuri cibernetice ("*Non-paper on Developing a joint EU diplomatic response against coercive cyber oprations*");
- participarea la negocierile privind Directiva NIS ("*Directiva UE 1148/2016 privind măsuri pentru un nivel ridicat comun de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune*").

18 Resursele materiale gestionate de MAE în anul 2016

18.1 Financiar:

Total buget aprobat inițial în suma de - 759.291 mii lei, din care:

- Buget de stat – 725.105 mii lei;
- Fonduri Externe Nerambursabile – 4.186 mii lei;
- Venituri proprii – 30.000 mii lei.

Buget actualizat (influențe rectificare prin: O.G.14/2016 și O.U.G. nr.86/2016 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2016, sponsorizări etc):

Total buget – 828.148 mii lei, din care:

- Buget de stat – 796.262 mii lei
- F Externe Nerambursabile – 1.886 mii lei
- Venituri proprii – 30.000 mii lei.

Prin O.U.G. nr.86/2016 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2016, care a intrat în vigoare pe data de 28 noiembrie 2016, rectificarea pozitivă a bugetului MAE a fost în sumă de 64.499 mii lei.

18.2 În anul 2016, MAE s-a concentrat pe asigurarea de condiții mai bune de muncă și de reprezentare la misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale, precum și la imobilele din țară, prin efectuarea de reparații și modernizări, după cum urmează:

NESECRET

- reparații curente la imobile din serviciul exterior, aflate în administrarea MAE, pentru un număr de 41 misiuni cu o valoare totală de circa 7.800.000 lei (echivalentul a 1.700.000 euro);
- reparații curente la imobile din țară aflate în administrarea MAE, în valoare totală de circa 300.000 lei (echiv. a 66.000 euro), în special pentru asigurarea unor condiții decente de lucru pentru sediul central al ministerului;
- modernizări – lucrări de reparații din fondurile MAE pentru investiții, pentru un număr de 11 misiuni cu valoare totală de circa 8.200.000 lei (echiv. a 1.800.000 euro);
- achiziția de mijloace fixe la misiunile diplomatice (mobilier, birotică, echipamente tehnice), în valoare totală de circa 12.400.000 lei (echiv. a 2.750.000 euro);
- înnoirea parcului auto intern și extern al MAE. S-a aprobat achiziționarea a 72 autoturisme pentru serviciul exterior (din care 37 de reprezentare și 35 de serviciu), pentru 63 de misiuni, în valoare totală de circa 9.500.000 lei (echivalentul a 2.100.000 euro) și două autoturisme pentru parcul auto intern, în valoare totală de 140.000 lei (circa 31.000 euro). De asemenea, s-a aprobat achiziția unui autoturism blindat în valoare de 528.080 lei (circa 125.000 euro).